

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální pedagogiky

Vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené

Bakalářská práce

Autor: Andrea Kocourková
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii
Vedoucí práce: Stašová Leona, Mgr. Ph.D.

2018

Hradec Králové

Zadání bakalářské práce

Autor:	Andrea Kocourková
Studium:	P15K0359
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii
Název bakalářské práce:	Vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené
Název bakalářské práce AJ:	Educating women on maternity and parental leave

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá analýzou vzdělávání žen během mateřské a rodičovské dovolené. Cílem práce je analýza systému vzdělávání žen s malými dětmi v okrese Rychnov nad Kněžnou a spokojenosti žen s nabídkou vzdělávání v regionu. Teoretická část se obecně zabývá celkovým konceptem celoživotního vzdělávání, jeho formami, historií a specifiky žen na mateřské a rodičovské dovolené. Praktická část se soustředí na kvantitativní výzkumné šetření. Využity jsou dotazovací techniky a obsahová analýza. Obsahová analýza mapuje nabídku vzdělávacích aktivit v regionu. Respondenty dotazníkového šetření jsou ženy s malými dětmi v okrese Rychnov nad Kněžnou. Interpretace získaných dat se zaměřuje na využívání a spokojenost s nabídkou vzdělávacích aktivit a jsou identifikovány silné a slabé stránky nabídky vzdělávacích aktivit.

Garantující pracoviště:	Katedra sociální pedagogiky, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Leona Stašová, Ph.D.
Oponent:	Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	6.11.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce Mgr. Leony Stašové, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové 31.3.2018

.....

Andrea Kocourková

Poděkování

Děkuji Mgr. Leoně Stašové, Ph.D. za užitečnou metodickou pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

Zároveň děkuji své sestře za inspiraci a svým dětem a manželovi za trpělivost a podporu.

Anotace

KOCOURKOVÁ, Andrea. *Vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené*. Hradec Králové. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. 2018. 68s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce je věnována analýze vzdělávání žen během mateřské a rodičovské dovolené. Cílem práce je najít odpovědi na otázky, zda se ženy na mateřské a rodičovské dovolené vzdělávají, jakým způsobem se vzdělávají, jaké jsou největší bariéry, které jim ve vzdělávání v tomto období brání, a analýza systému vzdělávání na okrese Rychnov nad Kněžnou a spokojenosti žen s nabídkou vzdělávání v regionu. Teoretická část se obecně zabývá celkovým konceptem celoživotního vzdělávání, jeho formami a historií a specifiky vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené. Praktická část se soustředí na kvantitativní výzkumné šetření. Využity jsou dotazovací techniky a obsahová analýza. Obsahová analýza mapuje nabídku vzdělávacích aktivit v regionu. Respondenty dotazníkového šetření jsou ženy s malými dětmi v okrese Rychnov nad Kněžnou. Interpretace získaných dat se zaměřuje na využívání a spokojenost s nabídkou vzdělávacích aktivit a jsou identifikovány silné a slabé stránky nabídky vzdělávacích aktivit. Provedený výzkum prokázal zájem žen na mateřské a rodičovské dovolené vzdělávat se a poukázal na slabé stránky v přístupu státu ke vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené.

Klíčová slova: mateřská dovolená, rodičovská dovolená, vzdělávání žen,

Annotation

KOCOURKOVÁ, Andrea. *Education of women on maternity and parental leave*. Hradec Králové. Faculty of Education, University of Hradec Králové. 2018. 55s. Bachelor thesis.

The bachelor thesis deals with the analysis of women's education during maternity and parental leave. The aim of the thesis is to find answers to the question of whether women are educated on maternity and parental leave, how they are educated, what are the biggest barriers that prevent them in education during this period, and analysis of the education system in the Rychnov nad Kněžnou district and the satisfaction of women with offering education in the region. The theoretical part deals generally with the overall concept of lifelong learning, its forms and the history and specifics of women's education on maternity and parental leave. The practical part focuses on quantitative research. Interrogation techniques and content analysis were used. Content analysis maps the range of educational activities in the region. Respondents of the questionnaire survey are women with small children in the district of Rychnov nad Kněžnou. The interpretation of the data obtained is focused on the use and satisfaction with the offer of educational activities and the strengths and weaknesses of the offer of educational activities are identified. The research has shown the interest of women in maternity and parental leave to educate themselves and pointed to the weaknesses in the state's approach to educating women on maternity and parental leave.

Key words: maternity leave, parental leave, education of women,

Obsah

Úvod.....	9
1. Teoretická část.....	12
1.1. Vzdělávání dospělých	12
1.2. Specifika vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené	14
1.3. Historie vzdělávání žen, se zaměřením na vzdělávání žen v českých zemích	15
1.4. Mateřská a rodičovská dovolená	18
1.5. Historie příspěvku v mateřství a rodičovského příspěvku v českých zemích	19
1.6. Strategické dokumenty o vzdělávání dospělých	23
1.7. Nabídka vzdělávacích aktivit pro dospělé v regionu Rychnov nad Kněžnou	26
2. Praktická část	29
2.1. Metodologie výzkumu.....	29
2.1.1. Charakteristika výzkumného souboru	33
2.1.2. Vstup do terénu.....	38
2.2. Analýza dat.....	40
2.3. Interpretace analyzovaných dat	50
Závěr	57
Použitá literatura a další zdroje	60
Seznam grafů.....	67
Seznam příloh.....	68

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je zjištění odpovědi na otázku „Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?“. Dále zjištění způsobů, jakými se vzdělávají, jaká je jejich motivace ke vzdělávání, jaké jsou hlavní problémy, se kterými se při vzdělávání potýkají, a zmapování možností vzdělávání žen na mateřské dovolené v regionu Rychnova nad Kněžnou a, v neposlední řadě, také, jak jsou ženy spokojené s nabídkou vzdělávání v tomto regionu.

Emancipace a životní podmínky v naší zemi si vynutily takové společenské změny, že nárok na tzv. fiktivní mateřskou dovolenou a rodičovskou dovolenou mají dnes i muži-otcové. Nicméně podle statistik MPSV jich je ale stále ještě minimum (2%)¹, a proto jsem se ve své práci zaměřila výhradně na ženy.

Tématem mé bakalářské práce je tedy vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené. Toto se snažím komplexně popsat., zjistit, jaká jsou specifika vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené, vysvětlit a zdůraznit význam vzdělávání v období mateřské/rodičovské dovolené pro samotné ženy, ale i jejich rodiny a celou společnost.

Toto téma jsem si zvolila ze dvou důvodů. Jedním z nich je, že ve vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené koresponduje s mým studovaným oborem. Ve vzdělávání žen během mateřské/rodičovské dovolené vnímám nepříliš využitý potenciál. Podle údajů Českého statistického úřadu pobírá v České republice rodičovský příspěvek skoro 300.000 osob, z toho je cca 98% žen.² Lepší využití tohoto potenciálu je důležité nejen pro zvyšování konkurenceschopnosti žen, ale i pro prevenci negativních sociálních jevů, kterými jsou ženy na mateřské/rodičovské dovolené, ale i po ní, ohroženy. Druhým důvodem je má osobní zkušenost se vzděláváním žen na mateřské/rodičovské dovolené. Tuto zkušenost mám jak ze strany ženy na mateřské/rodičovské dovolené, tak, později, ze strany pracovníka organizace zaměřující se, mimo jiné, na vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené.

¹ MPSV. *Počet příjemců rodičovského příspěvku podle pohlaví*

² Český statistický úřad: *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení*

V teoretické části zjišťuji blíže, co je to celoživotní učení včetně stručného rozebrání specifik celoživotního učení žen na mateřské/rodičovské dovolené, co je to mateřská a rodičovská dovolená. Dále přiblížím stručně historii péče státu o ženy s malými dětmi a historii vzdělávání žen v České republice a také hlavní strategické dokumenty týkající se dané oblasti přijaté v České republice, ale i celosvětové. V poslední kapitole teoretické části mapuji nabídku vzdělávacích aktivit, které mohou ženy na mateřské/rodičovské dovolené v regionu okresu Rychnov nad Kněžnou využívat.

Empirická část mé bakalářské práce se zabývá zjišťováním, zda se ženy na mateřské/rodičovské dovolené vzdělávají, jakým způsobem se ženy vzdělávají, co je jejich motivací, jaké mají ve vzdělávání překážky, a jestli je závislost mezi vzděláváním na mateřské/rodičovské dovolené a již dosaženým institucionálním vzděláním a zda ženy při výběru svých vzdělávacích aktivit dávají přednost zvyšování rodičovských kompetencí nebo se spíše vzdělávají v oborech souvisejících s jejich návratem do zaměstnání.

Praktická část se skládá z kvantitativního šetření, které sestává z dotazníku s 296 respondenty, a je zaměřeno na zjišťování kvantitativních ukazatelů, tj. jestli se ženy vzdělávají, v jaké míře, v jakých oborech, jaké byly jejich hlavní překážky ve vzdělávání apod.

Jedním z hlavních problémů, se kterými jsem se při psaní této práce potýkala, je nedostatek odborné literatury. V současnosti neexistují ucelené odborné práce, které by se zabývaly ve větší míře samostatně vzděláváním žen na mateřské/rodičovské dovolené. Abych problematiku vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené co nejpodrobněji zmapovala, vycházela jsem z odborné literatury zejména andragogické, sociologické, psychologické apod., ale také z textů zveřejněných na internetu, v různých internetových časopisech a informačních a propagačních stránkách různých institucí. Jednalo se zejména o oficiální stránky středních a vysokých škol, ministerstev, krajů, obcí a formálních organizací, kde jsem našla především koncepční a strategické dokumenty, akční plány, analýzy, veřejné průzkumy apod. A dále jsem čerpala z internetových prezentací organizací a institucí poskytující vzdělávání mimo formální vzdělávání, tj. úřadů práce, mateřských center, jazykových škol apod.

Moje bakalářská práce je určena všem osobám, které se blíže zajímají o problematiku vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené. Může sloužit jako podpůrný materiál pro oslovování nových klientek vzdělávacím institucím, ale i jako vodítko pro tvo1. bu nových vzdělávacích programů těchto institucí.

1. Teoretická část

1.1. Vzdělávání dospělých

Jak jsem již v úvodu nastínila, v současné odborné literatuře není mnoho titulů, které by se přímo zabývaly vzděláním žen na mateřské/rodičovské dovolené. Odborné práce se většinou zabývají vzděláváním dospělých všeobecně, tj. andragogikou, což je. „*vědní a studijní obor zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých.*“³

Nejčastější pojem, který se v odborné literatuře objeví u vzdělávání dospělých, je celoživotní učení, či celoživotní vzdělávání. Pod těmito pojmy se rozumí jakékoliv vzdělávání člověka, ať už formální, neformální či informální, které probíhá kontinuálně po celý život člověka.

Formální učení je takové „*vzdělání, které se realizuje ve vzdělávacích institucích, jejichž funkce, cíl, obsah, prostředky a způsoby hodnocení jsou definovány a legislativně vymezeny. Takovouto typickou vzdělávací institucí je škola. Formální vzdělávání zahrnuje na sebe navazující vzdělávací stupně a typy, které jsou určeny buď celé populaci (např. základní povinné vzdělávání), nebo určitým skupinám (např. středoškolské a vysokoškolské vzdělání). Absolvování tohoto vzdělávání je zpravidla potvrzováno certifikátem. Jeho výsledkem je určitý stupeň vzdělání.*“⁴

Neformálním vzděláváním rozumíme „*dobrovolné a záměrné učení, které rozvíjí schopnosti, dovednosti, zájmy a potřeby člověka mimo rámec běžného školního vzdělávání. Uskutečňuje se různými formami a vzdělávacími programy. Patří sem například organizované volnočasové aktivity pro děti, mládež i dospělé, počítačové kurzy, kurzy cizích jazyků, přednášky apod.*“⁵

A konečně: „*Informální učení lze definovat jako záměrnou činnost směřující k získávání poznatků a zlepšování vlastních dovedností institucionálně neorganizovanou a zpravidla nesystematickou cestou. Zahrnuje učení v průběhu každodenních aktivit, např. v prostředí*

³ BENEŠ, Milan, *Andragogika*

⁴ ANDROMEDIA.CZ, *Formální vzdělávání*

⁵ NÁRODNÍ ÚSTAV VZDĚLÁVÁNÍ, *Analýzy trhu práce*

rodiny, ve volném čase či v zaměstnání. Nejedná se ovšem o pasivní učení prostřednictvím přijímání informací (např. při běžné každodenní četbě novin), ale o aktivní, záměrnou a cílevědomou činnost, orientovanou na osvojování nových poznatků (např. studium manuálu k novému počítačovému programu, osvojování si cizí řeči s pomocí učebnice pro samouky apod.). Významnou součástí informálního učení je sebevzdělávání, charakterizované mimo jiné skutečností, že učící se nemá možnost objektivního ověření získaných znalostí či dovedností“⁶

Princip celoživotního vzdělání se snažil prosadit už Jan Amos Komenský a pojem celoživotní učení tedy není úplně nový. Přesto byl dříve spíše kladen důraz na formální vzdělání v dětství. Dospělí se jeho po ukončení v podstatě dále nevzdělávali. Větší význam celoživotnímu učení začal být přikládán až s rozvojem vyspělých technologií v 50. a 60. letech minulého století. Toto se odrazilo např. v „...konceptu permanentního vzdělávání (*l'education permanente*), jehož anglický terminologický ekvivalent zněl celoživotní vzdělávání (*lifelong education*). Stal se základem rozsáhlé diskuse a úvah západoevropských zemí v Radě Evropy a na půdě UNESCO.“⁷ V současné době je význam celoživotního vzdělání či učení již nezpochybnitelný a celoživotní učení se stalo běžnou součástí našeho života. Přispívá ke zvýšení kvality života, je určeno pro každého, vyznačuje se rozmanitostí cílů a to v oblasti uspokojení potřeb jedince, možnosti využití v jeho pracovní činnosti i využití v osobním životě. „Navíc není ohraničeno tradičním akademickým prostředím. Celoživotní učení dává přednost potřebám učícího se před zájmy a potřebami společnosti.“⁸

Podle Strategie celoživotního učení MŠMT „celoživotní učení tvoří členitý, nepřiliš jasně ohraničený celek. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že takto komplexní problematiku nelze jednoznačně „naplánovat“. Procesy celoživotního učení nelze centrálně řídit.“⁹

Podrobnější informace o strategických dokumentech zabývajících se celoživotním učením jsou obsaženy v samostatné kapitole této bakalářské práce.

⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Informální učení*

⁷ *Vzdělávání dospělých*. (1997). str.35

⁸ Klusáčková, Markéta. *Předmanželská příprava jako příklad celoživotního učení*

⁹ MŠMT. *Strategie celoživotního učení ČR*

1.2. Specifika vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené

Vstup na mateřskou a rodičovskou dovolenou je u žen většinou spojen mimo jiné s omezením styků se svými přáteli, zaměstnavatelem a také omezením kulturních a vzdělávacích aktivit. Z dotazníkového šetření prováděného mezi klientkami mateřských center vyplývá, že až 76% respondentek pociťuje některou formu vyloučení (Přístup k zaměstnání – 53%; Vzdělávací příležitosti 23%; Přístup do veřejných institucí – 11%; Přístup k veřejným službám – 4%; Omezená možnost plánování do budoucna – 16%)¹⁰ Ženy na mateřské a rodičovské dovolené jsou tedy právem řazeny mezi skupiny znevýhodněné a ohrožené různými sociálně patologickými jevy jako např. sociálním vyloučením,¹¹ předlužením domácnosti,¹² nezaměstnaností z důvodu obtížné slučitelnosti profesních a rodinných rolí,¹¹ domácím násilím,¹³ alkoholismem žen,¹⁴ syndromem vyhoření¹⁵ a dalšími.

Nejen z výše uvedeného vyplývají hlavní specifika vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené. Ženy na mateřské a rodičovské se potýkají s chronickou únavou, nedostatkem času pro sebe, nedostatkem financí a hlavně, z důvodu jiných životních priorit v tomto období, nedostatkem motivace. Nedostatek motivace jako jednu z hlavních bariér vzdělávání dospělých ostatně udávají i Rabušicovi ve své monografii *Učíme se po celý život? „Těm, kteří se neúčastní, stojí v cestě především osobnostní faktory: domnívají se, že vzdělávání nemá smysl a mají obavy ze selhání. Tento jev bývá v teorii motivace označován jako naučená bezmocnost.“*

Delší absence na trhu práce se pak projevuje v nárůstu nezaměstnanosti žen ve věkové skupině 35–39 let. Jedním ze způsobů, jimiž lze pomoci ženám v jejich budoucím pracovním uplatnění a v osobním životě, je podpora jejich dalšího vzdělávání.

¹⁰ PROSOVÁ, J. *Mateřská centra –sociální význam pro rodiny*

¹¹ MPSV. *Národní koncepce podpory rodin s dětmi*

¹² MVČR. *Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení*

¹³ SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách*

¹⁴ INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI. *Specifické aspekty zneužívání drog u žen*

¹⁵ KALLAWAS, A. *Syndrom vyhoření v práci a v osobním životě*

1.3. Historie vzdělávání žen, se zaměřením na vzdělávání žen v českých zemích

Starověk: Vzdělávání žen se ve starověku příliš nepodporovalo ani v mnohem vyspělejších zemích jako bylo starověké Řecko a Řím O tom svědčí např. i citát autora divadelních her ve starém Řecku Menandra (342 př.n.l. -291 př.n.l.) : „*Učit ženu číst a psát? Hrozná chyba! Jako žít strašlivého hada dalším jedem.*“¹⁶ Ženy se učily převážně v domácím prostředí činností, které potřebovaly k vedení domácnosti a péči o děti. V bohatších rodinách se dívky učily také zpěvu a tanci. Cílem celé výchovy byla ale vždy poslušnost, podřízenost a, samozřejmě, pracovitost.

Středověk: Vzdělání žen nebylo po většinu existence naší civilizace samozřejmostí. Požadavky Jana Amose Komenského, aby vzdělání bylo umožněno všem bez rozdílu postavení a pohlaví bylo ve své době velice pokrokové. Pro ženy pak Jan Amos Komenský napsal Informatorium školy mateřské, což „*je vůbec první spis ve světové pedagogické literatuře, věnovaný předškolní výchově, a také první spis určený v první řadě ženám.*“¹⁷ Obecně ale bylo vzdělání žen chápáno společností jako zbytečné. Dívky z nižších společenských vrstev nechodily do školy vůbec, dívky ze společensky výše postavených rodin mívaly soukromé vychovatele nebo byly vzdělávány v klášterních školách. I tyto dívky se ale převážně učily věcem, které byly pro ně považované v té době za potřebné a užitečné, např. ručním pracím, vaření, péči o dítě a rodinu apod.

1774: Povinná školní docházka pro všechny hochy i dívky od 6 do 9 let byla na našem území, a zároveň ve všech zemích habsburské monarchie, zavedena až 6. prosince 1774 vydáním Všeobecného školského řádu¹⁸. V následujícím roce bylo uzákoněno, že všude, kde k tomu budou podmínky, mají být jako součást hlavních škol zřízeny dívčí školy se zaměřením na základní vzdělání a vyučování ručním pracím.

19.století: Ještě v 19. století byl pro většinu žen „*charakteristický omezený obecný rozhled a nízká úroveň vědomostí. To pravdivě reflektovalo ženiny společenské pozice. Ženě nepříslušelo podílet se na rozvoji celkové duchovní atmosféry. Ženin život byl*

¹⁶ VERNANT: *Řecký člověk a jeho svět*, s. 83.

¹⁷ KRÁLOVÁ, Ž. *Pedagogické principy J.A.Komenského a jejich uplatňování v praxi*

¹⁸ ELEKTRONICKÁ PLATFORMA PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH. *Rozvoj vzdělávání žen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*

*integrován do úzkého rámce rodinných problémů*¹⁹ S nástupem průmyslové revoluce se ale začala zvyšovat emancipace žen a v 19. století začaly sílit snahy za změnu postavení a vzdělávání žen a dívek.

V roce 1842 Karel Slavoj Amerling založil školu „Budeč“²⁰, r.1865 Vojtěch Náprstek a Karolína Světlá založili „Americký klub dam“²¹. Cílem Amerického klubu byly vzdělávací aktivity, charitativní činnost, propagace technického pokroku, péče o děti a mládež. V r.1871 Karolína Světlá založila „Ženský výrobní spolek český“²² zaměřený na výchovu převážně chudých žen a dívek k výdělečné činnosti. V roce 1890 Eliška Krásnohorská s dalšími osobnostmi té doby založila první dívčí gymnázium v Evropě „Minerva“.²² V roce 1896 byl umožněn prvním ženám přístup dívek na univerzitu jako hospitantky²⁰. Ženy mohly chodit na přednášky jen se souhlasem vyučujícího a vstup na univerzitu jim mohl být kdykoliv zakázán a neměly právní nárok skládat zkoušky. Ale již o rok později se mohly první ženy zapsat na Filozofickou fakultu University Karlovy v Praze jako řádné studentky.²⁰

20.století, 1.polovina: V roce 1903 byl založen „Ženský klub český“²², který reflektoval pokrokové emancipační snahy žen a vyvíjel politickou činnost. V roce 1905 byl založen „Výbor pro volební právo žen“²³.

Po vzniku samostatného Československa byl roku 1919 vydán Výnos o možnosti koedukace²⁰ a od roku 1921 začaly mít ženy a dívky skutečnou volnost ve výběru školy. V roce 1923 vznikla „Ženská národní rada“²², která zastřešovala ženské spolky a věnovala se otázkám zrovnoprávnění žen a jejich sociální ochrany.

Během okupace Německem došlo k úpadku českého školství. Byly např. zavřeny české vysoké školy. Po 2. světové válce pak v roce 1945 byla založena „Rada československých žen“, jejíž předsedkyní byla zvolena JUDr. Milada Horáková.

¹⁹ BUREŠOVÁ J. *Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století*. Str.28

²⁰ ELEKTRONICKÁ PLATFORMA PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH. *Rozvoj vzdělávání žen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*

²¹ NÁRODNÍ MUZEUM. *Americký klub dam a česká společnost 19.století*

²² ŠTRBÁŇOVÁ,S. *Ženy ve vědě v letech 1840-1989*

²³ BUREŠOVÁ, J. *Národně politické aktivity ženských pokrokových spolků v první polovině 20.století*

Vývoj po roce 1948: V roce 1948 nástupem komunistů k moci se již emancipace žen a jejich přístup ke vzdělávání v naší republice nijak nezpochybňovaly. Naopak nastal druhý extrém, kdy ženy měly nárok na stejné vzdělání i zaměstnání jako muži, ale většina domácích prací a péče o děti byly stále brány jako ženské povinnosti. „*Neschopnost ekonomiky zvýšit intenzitu pracovního výkonu mužů (včetně neefektivního obsazení pracovních míst) byla provázena zdůvodňujícími hesly o seberealizaci žen v zaměstnání, o jejich ekonomické nezávislosti, o využití jejich kvalifikace atd. Z nouze, při extenzivním využívání pracovních sil a nedostatečném rozvoji techniky, se tak stávala "ctnost" spočívající v zařazení statisíců matek i malých dětí do pracovního procesu bez zřetele ke kvalifikaci a mateřské úloze.*“²⁴ Ve skutečnosti tedy nešlo až tak o emancipaci, ale ženy byly nuceny nastoupit do zaměstnání kvůli ekonomické situaci ve své rodině. Tento trend byl ovšem patrný nejen v socialistickém Československu, ale v podstatě v celém civilizovaném světě už nebyli muži schopni zajistit své rodiny jen ze svého platu a musela se ekonomicky zapojit i žena. „*Ženám bylo zaměstnání předloženo jako možnost dosažení rovnosti, jako cesta k jejich emancipaci. Přispívala k tomu jednak rovná účast v placeném zaměstnání, ale i program výstavby sítě školek a jeslí, které přijímaly dítě od tří měsíců a nabízely i celotýdenní péči. To, aby se ženy vracely co nejdříve po mateřské dovolené zpět na trh práce, podporovala i vědecká oblast. Podle medicíny bylo sušené mléko shledáno zdravější než mléko mateřské. Psychologové tvrdili, že dětský kolektiv v jeslích stimuluje rozvoj dítěte lépe než péče v rodině.*“²⁵

Konec 20. století a začátek 21.století: V moderní společnosti už, samozřejmě, nikdo rovnost práv žen na vzdělání nezpochybňuje a dokonce ženy dosahují častěji vyššího vzdělání než muži. Např. „*z dat Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vyplynulo, že v roce 2014 absolvovalo nějakou vysokou školu více než 88 100 studentů, z toho 60,7 % žen. Veřejné vysoké školy absolvovalo 74 391 studentů (podíl žen se opět pohybuje okolo 60 %), soukromé vysoké školy potom 13 761 studentů (zde byl podíl žen o něco vyšší, konkrétně 66 %).*“²⁶

²⁴ KUČERA, M. *Populace České republiky 1918-1991*. str.64

²⁵ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství. str.312

²⁶ STATISTIKA A MY. *Absolventi vysokých škol očima genderu*

1.4. Mateřská a rodičovská dovolená

Mateřskou a rodičovskou dovolenou snad nikdo nemyslí ve smyslu odpočinku. A to ani, když žena po narození dítěte nechodí do zaměstnání. Názvy mateřská a rodičovská dovolená mají vystihovat nárok žen na finanční příspěvek, který je dán ze zákona každé ženě, která porodila živé dítě. Jedná se o finanční kompenzaci za dočasně ztracené příjmy ze zaměstnání. Všeobecně je tedy mateřská a rodičovská dovolená společností vnímána jako období, které je ženě poskytováno k tomu, aby mohla celodenně a řádně pečovat o své dítě.

Každá žena, která splní určité podmínky (např. účast na nemocenském pojištění alespoň po dobu 270 kalendářních dní v posledních dvou letech), může 6-8 týdnů před plánovaným porodem požádat o tzv. Peněžitou pomoc v mateřství, což je dávka hrazená z nemocenského pojištění a činí 70% redukovaného denního vyměřovacího základu a trvá 28 týdnů (v případě, že žena porodila víceročata, pak 37 týdnů).²⁷

Po skončení mateřské dovolené, tj. skončil nárok na vyplácení Peněžitě pomoci v mateřství, může žena požádat o vyplácení tzv. Rodičovského příspěvku. O Rodičovský příspěvek může ode dne narození dítěte požádat i žena, která nesplnila podmínky pro vyplácení Peněžitě pomoci v mateřství. Podmínky pro výplatu Rodičovského příspěvku se neustále zmírňují. Dnes si mohou ženy určovat délku i výši výplaty až do celkové výše 220.000,-Kč maximálně do věku čtyř let dítěte. *„Nárok na rodičovský příspěvek neovlivňuje to, zda matka (či otec) pracuje. Podstatné je, že musí jakožto rodič, který dávku pobírá, zajistit řádnou a celodenní péči o dítě. V praxi může dítě svěřit třeba babičce, najmout si chůvu nebo využít předškolních zařízení. Pokud se ale u dítěte mladšího dvou let rozhodne pro jesle či školku, pak doba, kterou tam dítě stráví, nesmí přesáhnout 46 hodin měsíčně. Při splnění těchto podmínek může dále pracovat i na hlavní pracovní poměr či bez omezení podnikat.“*²⁸

²⁷ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Peněžitá pomoc v mateřství*

²⁸ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Rodičovský příspěvek*

Po dobu, kdy je žena na mateřské nebo rodičovské dovolené za ní stát platí nemocenské pojištění a roky takto strávené jsou započítávány do odpracovaných let pro výpočet nástupu do starobního důchodu.

Na závěr této kapitoly je ale potřeba dodat, že mateřská a rodičovská dovolená není jen finanční podpora, kterou v tomto období žena dostává, ale vyjadřuje hlavně společenské uznání důležitosti mateřství a rodičovství.

1.5. Historie příspěvku v mateřství a rodičovského příspěvku v českých zemích

19. století : Až do 19. století byly ženy s malými dětmi zcela závislé na manželovi nebo širší rodině. Až postupnou zvětšující se emancipací žen a jejich stále častějšího zapojení do pracovního procesu vyvstala potřeba ženu během doby, kdy pečuje o malé dítě, nějakým způsobem chránit.

Vývoj sociálního zabezpečení v našich zemích významně ovlivnila tzv. Bismarckova reforma v Německu, při které bylo uzákoněno povinné nemocenské pojištění v roce 1883, úrazové pojištění v roce 1884 a starobní a invalidní pojištění v roce 1889.²⁹ Podobné zákony byly následně přijaty i v Rakousku-Uhersku a po roce 1918 byly upraveny i pro vznikající Československo.

Začátek 20. století: Asi nejvýznamnějším zákonem pro sociální zabezpečení u nás byl zákon č. 221/1924 o sociálním a zdravotním pojištění, který vstoupil v platnost v roce 1926. Ženám, které byly účastny pojištění, nebo jejichž manželé byli účastni pojištění, byla zákonem zajištěna bezplatná zdravotní péče při porodu a finanční příspěvek 6 týdnů před porodem a 6 týdnů po porodu. Kojícím ženám byl zároveň přiznáván další příspěvek až na 12 týdnů.³⁰ Výše této dávky byla rovná výši nemocenské dávky pojištěnce, při

²⁹ TRÖSTER, P. a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. Str. 19

³⁰ BECK ONLINE. *Sbírky zákonů*

prodloužení mateřské dovolené byla dávka rovna polovině dávky nemocenského pojištění.³¹

Protektorát: V období Protektorátu se zhoršila sociální situace českých rodin v důsledku omezování spotřeby a vzniku přidělového hospodářství. Byla zrušena většina populačních opatření vytvořených v době existence První republiky.

Poválečné období: V roce 1950 došlo ke znárodnění zdravotnictví a o rok později byla správa nemocenského pojištění převedena na Revoluční odborové hnutí. V roce 1956 byl přijat zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, který je s mnoha změnami a doplňky platný dosud, a dále zákon č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení. Tyto právní předpisy zvýšily nejen počet důchodově zabezpečených osob, ale i výši a počet poskytovaných dávek.

Délka mateřské dovolené byla od roku 1948 prodloužena na 18 týdnů, kdy ženy pobíraly stále dávky ve výši nemocenského pojištění.³²

Od začátku padesátých let byl vyvíjen tlak ze strany státu na odchod matek z rodin do zaměstnání a na institucionální výchovu dětí³³. Zaměstnanost žen v době socialismu byla druhou nejvyšší v Evropě (po NDR). Další zákonná úprava z roku 1956 neměnila dobu trvání mateřské dovolené, ale došlo ke změně výše vyplacených dávek. Ženám byla výše dávky určována nově procentuálním poměrem k průměrné čisté denní mzdě podle doby zaměstnání u jednoho zaměstnavatele. Druhá reforma sociálního zabezpečení byla uskutečněna v 60. letech. Délka mateřské dovolené byla postupně novelami zákonů upravována na 22 a později až na 26 týdnů v roce 1968 (35 týdnů pro osamělé matky nebo matky vícerčat) a příspěvek vyplácený matkám činil nově 90% průměrné čisté denní mzdy po celou dobu mateřské dovolené. Na placenou mateřskou dovolenou navazovala neplacená mateřská dovolená, o kterou mohla žena požádat zaměstnavatele. Délka této mateřské dovolené byla v roce 1969 prodloužena z jednoho roku do dvou let dítěte. K další reformě došlo v 70. letech 20. století. Mimo jiné byla přijímána opatření tzv. pro populační, která měla zvýšit počet narozených dětí a ovlivnit tak populační vývoj. Jedním

³¹ KOUBEK, J. 1981. *Populační politika Československé republiky v letech 1945-1980.* Str.33

³² Zákon o národním pojištění 99/1948 Sb.

³³ FREIOVÁ, M. 1998. *Východiska rodinné politiky.* Str.11

z nejvýznamnějších populačních opatření týkajících se finanční podpory žen a jejich dětí se stal mateřský příspěvek, který byl poskytován od roku 1970. Tento příspěvek byl vyplácen matkám, které měly alespoň 2 děti, z nichž jedno bylo ve věku do 2 let a druhé ve věku do ukončení povinné školní docházky. Nárok na přiznání mateřského příspěvku měly také osamělé matky pečující o jedno dítě do 2 let věku. Základní výše mateřského příspěvku byla stanovena na 500,-Kčs. Zatímco peněžitá pomoc v mateřství byla vyplácena po 26 týdnů, mateřský příspěvek byl vyplácen nejprve do doby, kdy mladší dítě dosáhlo jednoho roku života. V roce 1971 byla doba vyplácení mateřského příspěvku prodloužena do dne, kdy dítě dosáhlo 2 let věku (tzn. během neplacené mateřské dovolené).³⁴ Tato propopulační opatření měla úspěch a porodnost prudce po jejich zavedení stoupla. Generaci dětí narozených v této době se běžně říká „Husákovy děti“ po prezidentu ČSSR.

Vývoj po roce 1989 po současnost : Zákon o státní sociální podpoře přijatý v roce 1995³⁵ transformoval způsob vyplácení dávek rodinám. *„Cílem vlády bylo omezit státní paternalismus, snížit závislost rodin na sociálních dávkách a finanční podporu poskytovat pouze rodinám, které ji potřebují.“*³⁶

Ženy mají v současnosti nárok na peněžitou pomoc v mateřství a čerpat tzv. mateřskou dovolenou, pokud byly před jejím čerpáním zaměstnané nebo si platily nemocenské pojištění a zároveň v posledních dvou letech odpracovaly alespoň 270 dní. Výše PPM je vypočítávána z denního základu mzdy za posledních 12 měsíců (100-30%³⁷). Po skončení mateřské dovolené si žena může požádat o tzv. Rodičovský příspěvek³⁸. *Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte.*³⁸ Ženy, které nemají nárok na Peněžitou pomoc v mateřství, mohou pobírat Rodičovský příspěvek ode dne narození dítěte. Celkem je možné vyčerpat na rodičovských příspěvcích částku až 220.000,-Kč. Ženy na mateřské

³⁴ Zákon č. 65/1965 Sb. zákoník práce

³⁵ Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře

³⁶ KOCOURKOVÁ, Jiřina, KUČERA, Milan a kol. *Propopulační politika ano či ne*. Str. 23

³⁷ V závislosti na redukčních pásmech

³⁸ MPSV. *Rodičovský příspěvek*.

dovolené jsou, samozřejmě, chráněny i vázány Zákoníkem práce. Zaměstnavatel je povinen jí držet pracovní místo po dobu 3 let od narození dítěte. Žena po tu dobu nemůže dostat výpověď ze zaměstnání. Pokud nastoupí na další mateřskou dovolenou s dalším dítětem do tří let od narození staršího, má nárok opět jak na peněžitou pomoc v mateřství, tak na to, aby jí zaměstnavatel držel pracovní místo další tři roky.

1.6. Strategické dokumenty o vzdělávání dospělých

V souvislosti s rostoucím významem celoživotního učení začaly vznikat i strategické dokumenty. Už v roce 1972 vydala komise UNESCO dokument s názvem "Learning to be", který obsahoval řadu doporučení pro vzdělávání dospělých. Jedna ze základních myšlenek byla: *"Každému jedinci musí být umožněno pokračovat ve vzdělávání během celého života. Myšlenka celoživotního vzdělávání je základním kamenem společnosti, která se učí."*³⁹

V roce 1990 pak přijala Světová konference o výchově a vzdělávání v Thajsku "Světovou deklaraci vzdělání pro všechny" (tzv. Jomtienskou deklaraci). V této deklaraci se prohlašuje, že: *"Každý člověk - děti, mladí i dospělí - bude mít prospěch z možností, které nabízí vzdělání a které budou vytvořené uspokojením základních vzdělávacích potřeb."*³⁹

V roce 1996 byla komisí UNESCO vydána zpráva "Učení: Dosažitelný poklad" - tzv. Delorsova zpráva ("Learning: The Treasure Within").³⁹

V roce 1996 vyšla také Bílá kniha EU (White Paper on Education and Training). Tento významný dokument zdůrazňuje potřebu "učící se společnosti." Přináší návrh na systém uznávání nabytých znalostí a dovedností jako prvku pracovní mobility a celoživotního učení.⁴⁰

V roce 1997 na 5. mezinárodní konferenci o vzdělávání dospělých UNESCO v Hamburku vznikl významný dokument - "Agenda pro budoucnost" která řeší vstup vzdělávání dospělých do 21. století. Spolu s agendou byla přijata tzv. Hamburská deklarace.⁴¹

V roce 2002 byl ministry členských států EU schválen pracovní program "Vzdělávání a odborná příprava 2010" (Education and Training 2010 - ET 2010), na základě Lisabonské strategie z r. 2000, která měla z EU učinit nejvyspělejší znalostní ekonomiku světa.⁴²

Na ET 2010 navázal Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě ET 2020, který definuje principy evropské spolupráce, resp. základní pravidla

³⁹ UNESCO. *Education*

⁴⁰ EURPA.EU. *Education*

⁴¹ MŠMT. *Vzdělávání*

⁴² MŠMT. *Vysoké školství.*

a procesy propojení v relevantních oblastech.⁴³ Mimo jiné cíle do roku 2020 zde byl i stanoven cíl, že alespoň 15 % dospělých by se mělo účastnit kurzů celoživotního vzdělávání.

V České republice se (nejen) vzděláváním dospělých zabývá Národní program rozvoje vzdělávání v České republice - tzv. Bílá kniha. Česká Bílá kniha vyšla roku 2001 a je pojata jako systémový projekt vyjadřující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu.⁴⁴

Roku 2006 vydal Národní ústav odborného vzdělávání Strategii celoživotního učení ČR. V roce 2007 schválila vláda ČR Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (vládní usnesení č. 535).⁴⁵

Dalším strategickým dokumentem je Memorandum o celoživotním učení. Tento dokument velmi konkrétně určuje budoucnost celoživotního učení, zdůrazňuje dva základní úkoly celoživotního učení: podporovat aktivní občanství a podporovat zaměstnatelnost. Dále vymezuje tři základní kategorie učení: formální, neformální a informální.⁴⁶

Usnesením vlády č. 538 pak byla v roce 2014 schválena současná Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, na jejímž základě je řízena vzdělávací soustava České republiky. Tato Strategie 2020 navazuje na Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílou knihu).⁴⁷

Za zmínku ještě v souvislosti s celoživotním učením jistě stojí Operační program Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ; 2004-2006), který vymezuje priority a opatření v sektoru rozvoje lidských zdrojů pro realizaci pomoci v rámci Cíle 1 ze strukturálních fondů EU. Globálním cílem operačního programu Rozvoj lidských zdrojů je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle,

⁴³ EUROPA.EU. Education.

⁴⁴ MŠMT. *Bílá kniha*. <http://www.msmt.cz/files/pdf/bilakniha.pdf>

⁴⁵ MŠMT. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy*.

⁴⁶ NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND. *Memorandum*. <http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>

⁴⁷ MŠMT. *Strategie vzdělávací politiky*.

integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje.⁴⁸

⁴⁸ MŠMT

1.7. Nabídka vzdělávacích aktivit pro dospělé v regionu Rychnov nad Kněžnou

Státní instituce nemají nabídku vzdělávání dospělých v okrese Rychnov nad Kněžnou příliš širokou. Co se formálního vzdělávání týče, tak dálkové (kombinované) studium, které by mohly ženy na mateřské/rodičovské dovolené využít, nenabízí v okrese Rychnov nad Kněžnou žádná střední ani vysoká škola. Pokud školy nějaké programy pro dospělé nabízejí, jedná se většinou o jazykové kurzy apod.

Např. Obchodní akademie T.G.Masaryka v Kostelci nad Orlicí nabízí pro veřejnost možnost získání jazykových certifikátů v anglickém a německém jazyce a také ECDL – European Computer Driving Licence je mezinárodně uznávaná, objektivní a standardizovaná metoda pro ověřování počítačové gramotnosti.⁴⁹

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola v Rychnově nad Kněžnou pořádá akreditované pomaturitní studium v oborech Ekonomika – ceny a odhady motorových vozidel, Podnikatelské minimum živnostníka a Svářečské kurzy.⁵⁰

Úřad práce Rychnov nad Kněžnou pořádá vzdělávací akce pro dospělé, ale pouze formou rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané splňující kritéria pro daný obor.⁵¹ Akce pro veřejnost nepořádá. Pouze jeden týden v roce organizuje veřejnosti přístupné semináře, workshopy apod. z různých oborů v rámci Týdne vzdělávání dospělých.⁵²

Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Dobrušce nabízí řadu jazykových kurzů různé úrovně a také přípravné kurzy k přijímacím zkouškám na vysokou školu.⁵³

Neziskové organizace, které pořádají vzdělávací programy pro dospělé, nabízí poměrně širokou škálu různých kurzů a workshopů, ale nabídka je dost roztržštěná.

Akce pro dospělé, zejména pak pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené pořádá např. projekt Dítě rozhodně není překážkou II. od Sdružení CEPAC – Morava, Olomouc.

⁴⁹ OBCHODNÍ AKADEMIE KOSTELEK NAD ORLICÍ. *Oficiální webové stránky*

⁵⁰ VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA. *Oficiální webové stránky*

⁵¹ https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/kop/rychnov_nad_kneznou/kontakty

⁵² MPSV. Týden vzdělávání dospělých

⁵³ ÚSTAV JAZYKOVÉ A ODBORNÉ PŘÍPRVY. *Kurzy*.

Projekt je financovaný z prostředků ESF a je určen pro nezaměstnané rodiče dětí do 15 let s trvalým bydlištěm v Královéhradeckém kraji. Hlavním z cílů projektu je nalézt vhodné pracovní uplatnění pro nezaměstnané uchazeče o zaměstnání. Organizátoři slibují těm, co vstoupí do projektu poradenskou činnost, individuální a skupinové poradenství, pracovní diagnostiku (ověření individuálních schopností pro pracovní pozici, vhodný rekvalifikační kurz (není omezen výběr typu rekvalifikace, každý účastník může absolvovat až 2 rekvalifikace), součinnost při vyhledávání pracovního místa i na zkrácený úvazek.⁵⁴

Dále na Rychnovsku nabízí programy pro dospělé domy dětí a mládeže, které jsou sice primárně zaměřeny na programy pro děti a mládež, ale okrajově nabízí i kurzy a kroužky pro dospělé. Např. DDM Děčko Rychnov nad Kněžnou pro dospělé nabízí Angličtinu, Keramický kroužek a různé taneční kroužky.⁵⁵ DDM v Kostelci nad Orlicí nabízí pro dospělé Kurz včelařství, Hru na kytaru, Šachový klub, Kurz kresby pravou mozkovou hemisférou, Kurz tkaní a další výtvarné kroužky.⁵⁶

DDM v Dobrušce nabízí pro dospělé Řezbářský kroužek a Kurz patchworku.⁵⁷ Naopak třeba DDM v Týništi nad Orlicí nenabízí pro dospělé nic.

Na vzdělávání a smysluplné trávení času během mateřské/rodičovské dovolené se prioritně zaměřují mateřská a rodinná centra. Tyto aktivity podporuje v mateřských a rodinných centrech i Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím dotací pro nestátní neziskové organizace v oblasti podpory rodiny.⁵⁸

Mateřská centra na Rychnovsku nabízí spíše nárazové vzdělávací akce pro dospělé, zejména zaměřené na zdravotní a finanční gramotnost, posílení rodičovských kompetencí a obecně záležitostí aktuálních pro rodiny s malými dětmi. Např. MC Cvrček z.s. v Kostelci nad Orlicí pořádal v roce 2017 na posílení rodičovských kompetencí: kurz Pozitivního rodičovství, Předporodní kurzy, Laktační poradenství, dále pak Ekonomiku

⁵⁴ SDRUŽENÍ CEPAC – MORAVA. *Dítě rozhodně není překážkou*

⁵⁵ DDM DĚČKO RYCHNOV NAD KNĚŽNOU. Oficiální webové stránky

⁵⁶ DDM KOSTELEK NAD ORLICÍ. Oficiální webové stránky

⁵⁷ DDM MĚSTO DOBRUŠKA. Oficiální webové stránky

⁵⁸ MPSV. *Dotací programy*

domácnosti, Jak připravit dítě na školku, přednášky finanční gramotnosti (např. .Dluhové pasti, změny v zákoníku práce,...).⁵⁹

Obdobnou nabídku mají i ostatní mateřská centra Rychnovska a také např. MC Dráček ve Vamberku. Kromě toho Vamberecký Dráček pořádá i pravidelné hodiny Angličtiny (nejen) pro maminky. Jedná se o angličtinu pro mírně až středně pokročilé a děti je možné na tuto akci přivést s sebou.⁶⁰ Z dalších neziskových organizací je možné ještě jmenovat i ekologické centrum Modrý dům v Kosteckých Horkách, které pořádá nárazové vzdělávací akce pro dospělé zaměřené zejména na české tradice a ekologii.⁶¹ A, samozřejmě, i vzdělávací a rozvojové centrum OKO v Rychnově nad Kněžnou. To nabízí hlavně jazykové kurzy různé úrovně pokročilosti, kurzy práce na PC, kurzy komunikace, ale také projekt „Stáže ve firmách-vzdělání praxí“.⁶²

Soukromé (komerční) organizace nabízí v okrese Rychnov nad Kněžnou zejména jazykové kurzy a kurzy práce na PC apod. Např. v Rychnově má svoji pobočku i Jazyková škola Lingva s.r.o. z Hradce Králové. V nabídce jsou opět různé jazyky a také čeština pro cizince.⁶³ Jazyky je možné také studovat u soukromých vyučujících.

Jak je patrné, nějaké vzdělávání dospělých na Rychnovsku probíhá, ale není příliš koordinované a ani se mi nepodařilo sehnat nějaký propagační materiál, který by nabídku nějak podrobněji mapoval a, hlavně, zájemcům nabízel.

⁵⁹ MC CVRČEK Z.S. Oficiální webové stránky

⁶⁰ MC VAMBERECKÝ DRÁČEK Z.S. Oficiální webové stránky

⁶¹ MODRÝ DŮM. Oficiální webové stránky

⁶² JAZYKOVÁ ŠKOLA OKO. Oficiální webové stránky <http://oko-centrum.cz/dospeli-uvod/>

⁶³ LINGVA. Oficiální webové stránky <https://www.lingva.cz/jazykova-skola-rychnov.php>

2. Praktická část

V empirické části mé bakalářské práce se zabývám nejprve metodologií výzkumu, stanovuji výzkumný problém a výzkumné otázky a hypotézy, popisuji výzkumný vzorek, postup při sběru dat apod.

Nejrozsáhlejší kapitolou praktické části mé bakalářské práce pak je část, kde interpretuji výsledky mého výzkumného šetření.

Na závěr praktické části porovnávám výsledky mého výzkumu s již zveřejněnými výsledky podobných výzkumů a uvádím další otázky a podněty, které z mého výzkumného šetření vzešly.

2.1. Metodologie výzkumu

Cílem mé bakalářské práce je zjištění odpovědi na otázku „Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?“, dále zjištění způsobů, jakými se vzdělávají, jaká je jejich motivace ke vzdělávání, jaké jsou hlavní problémy, se kterými se při vzdělávání potýkají a zmapování možností a způsobů vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené v regionu Rychnovska a jak jsou ženy spokojené s nabídkou vzdělávání od státních institucí.

Jako výzkumné otázky a hypotézy jsem tedy stanovila tyto:

VO 1: Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?

VO 2: Jaká je motivace žen ke vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené?

VO 3: Jaké jsou největší překážky, které brání ženám na mateřské/rodičovské dovolené, aby se vzdělávaly?

VO 4: Jaké jsou hlavní problémy, se kterými se ženy na mateřské/rodičovské dovolené při svém vzdělávání setkávají?

VO 4: Jsou ženy na mateřské/rodičovské dovolené spokojené s nabídkou vzdělávacích aktivit na Rychnovsku?

H1: Více se vzdělávají na mateřské/rodičovské dovolené ženy s vyšším dosaženým vzděláním.

H2: Ženy se na mateřské/rodičovské dovolené více vzdělávají v oborech souvisejících s jejich rodičovskými kompetencemi než kvůli budoucímu zaměstnání.

Ke každé výzkumné otázce a hypotéze jsem vytvořila konkrétní tazatelské otázky, které pod ně tematicky spadají, a, které jsem zařadila do dotazníku.

Každý výzkum by měl začít stanovením **výzkumného problému**. Gavora popisuje tři druhy výzkumných problémů. Jsou to VP deskriptivní (popisné), relační (vztahové) a kauzální (příčinné).⁶⁴

V mé bakalářské práci jsem stanovila výzkumný problém deskriptivní a relační. „*Deskriptivní výzkumný problém zjišťuje a popisuje situaci, stav nebo výskyt určitého jevu.*“⁶⁵ Výzkumným problémem deskriptivním je tedy v mé bakalářské práci stav vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené, jeho způsoby, motivace žen ke vzdělávání, problémy, se kterými se potýkají, a jaký je stav vzdělávání žen na mateřské dovolené na Rychnovsku.

„*Relační (vztahové) výzkumné problémy dávají do vztahu jevy nebo činitele... Při relačním výzkumu se ptáme, zda existuje vztah mezi zkoumanými jevy a jak těsný je tento vztah.*“⁶⁶ Jako relační výzkumný problém mé bakalářské práce jsem stanovila to, jaký je vztah dosaženého formálního vzdělání žen na motivaci ke vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené a také to, jestli se ženy spíše vzdělávají v oborech souvisejících s rodičovskými kompetencemi, které jsou pro ně v této době aktuální, nebo se vzdělávají v oborech, které jim budou ku prospěchu v jejich zaměstnání po ukončení mateřské/rodičovské dovolené.

⁶⁴ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Str. 24

⁶⁵ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Str. 26

⁶⁶ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Str. 27

Intelektuálním cílem výzkumu je zjištění názorů žen na mateřské/rodičovské dovolené na důležitost dalšího vzdělávání, na to, které vzdělávací aktivity považují za důležité a také to, co jim v případném dalším vzdělávání brání.

Cíl praktický je naplněn tím, že výsledky mé bakalářské práce mohou posloužit pro poskytovatele vzdělávacích aktivit k sestavení nabídky vzdělávání pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené, o které by měly ženy zájem. Ženám naopak může poskytnout náměty k tomu, co je možné během mateřské/rodičovské dovolené dělat a, jak případný volný čas smysluplně využít.

Můj výzkum má, samozřejmě i **cíl personální**. Problematiku vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené jsem si vybrala záměrně proto, že jsem sama byla na mateřské/rodičovské dovolené s pěti dětmi a nyní pracuji jako administrativně-pedagogický pracovník v mateřském centru. Jsem tedy obklopena ženami na mateřské/rodičovské dovolené a v rámci své pracovní pozice bych chtěla tento výzkumný problém blíže prozkoumat a proniknout hlouběji do problematiky, abych mohla sestavit pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené kvalitnější nabídku vzdělávacích aktivit. Švaříček a Šeďová k výzkumnému problému říkají, že se odehrává v sociální realitě, je určitým způsobem problematický, plně mu nerozumíme a potřebujeme o něm získat více informací. Zároveň je výzkumný problém „*zaostřen na určitou konkrétní skupinu*“⁶⁷ V případě mé bakalářské práce a mého výzkumného šetření je výzkumným problémem odehrávajícím se v sociální realitě vzdělávání konkrétní skupiny, tj. žen na mateřské dovolené.

K výzkumným otázkám a hypotézám každého výzkumu je nutné stanovit i vhodnou **metodu výzkumu**. Pro můj výzkum jsem se rozhodla pro kvantitativní metodu sběru dat. Pro zjištění toho, zda se ženy vzdělávají, v jakých oborech, v jakých institucích apod., přináší větší možnosti získání dostatečného množství relevantních dat a poskytuje tak širší pohled na problém. Informace jsem získávala dotazníkovou metodou, kterou Gavora definuje jako způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Tato

⁶⁷ ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. A KOL. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Str.65

metoda sběru dat je jedním ze základních postupů realizace měření a získávání dat v pedagogických výzkumech.⁶⁸

Pro svoje kvantitativní šetření jsem zvolila **techniku dotazníku**. V roce 2016 jsem provedla předvýzkum s dvaceti respondentkami, se kterými jsem vyzkoušela, jak pokládaným otázkám rozumí, a pokusila jsem se nalézt nesrovnalosti, chyby a nepřesnosti, které zkonstruovaná metoda obsahovala. Na základě tohoto předvýzkumu jsem pro samotný sběr dat mé bakalářské práce sestavila dotazník s 23 otázkami.

Úvod dotazníku seznamuje respondenty s obsahem a cílem výzkumu. Následuje celkem 22 otázek, které jsou tematicky rozděleny. Otázky č. 1–8 se týkají věku, zaměstnání respondentů před a po mateřské/rodičovské dovolené, délku a počet mateřských/rodičovských dovolených a dosažené vzdělání respondentek. Otázky č. 9-11 jsou zaměřeny na jejich vzdělávání při mateřské/rodičovské dovolené, na důvody a motivaci ke vzdělávání, otázky č.12 - zjišťují druhy, poskytovatele vzdělávání, cenu, kterou za vzdělávání respondentky platily, zda si braly své dítě s sebou a kdo jim dítě/děti případně hlídal. Otázka č. 17 se zaměřila na největší překážky během vzdělávání. Pomocí otázek č.18 - 21 jsem zjišťovala, jak respondentky hodnotí prospěšnost a uplatnitelnost svého vzdělávání během mateřské/rodičovské dovolené a zda plánují, v případě další mateřské/rodičovské dovolené, se vzdělávat a, případně proč. Předposlední otázkou jsem se pokusila zjistit, jaké je povědomí o nabízených vzdělávacích aktivitách v regionu Rychnovska a poslední otázka byla pouze prostor pro případné připomínky nebo náměty respondentek ke vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené.

Co se týká typu otázek, u osmnácti z nich se jedná o uzavřené otázky s možností volby mezi několika alternativními odpověďmi, přičemž u dvanácti z nich může respondentka označit právě jednu možnost. U zbývajících šesti otázek mohlo být zvoleno možností více. Dotazník obsahuje dvě otázky dichotomické a dvě otázky zjišťující dobu strávenou na mateřské/rodičovské dovolené a rok ukončení poslední mateřské/rodičovské dovolené. Otázka č.10 byla filtrační a ženy, které se nijak nevzdělávaly na mateřské/rodičovské dovolené, rovnou pokračovaly na otázku č.19. Poslední je otevřená otázka, kde

⁶⁸ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*.

respondentky měly možnost vyjádřit své názory a připomínky ke vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené, případně k něčemu jinému.

2.1.1 Charakteristika výzkumného souboru

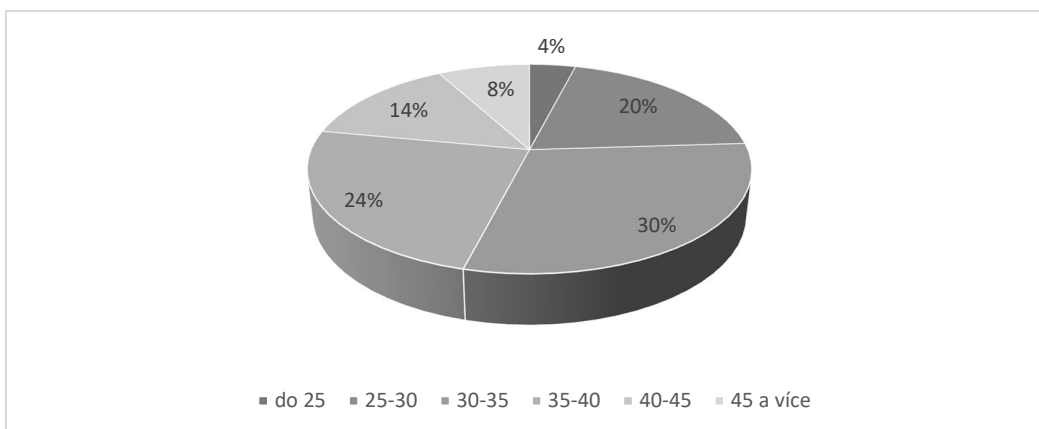
Jako základní výzkumný soubor jsem stanovila ženy z regionu Rychnovska, které byly alespoň jednou na mateřské/rodičovské dovolené. Pro výběrový výzkumný soubor jsem si stanovila základní kritérium, že by se mělo jednat o ženy, které svoji poslední mateřskou/rodičovskou dovolenou, kterou ukončily ne déle než před sedmi lety. Dá se totiž předpokládat, že by si ženy, které byly na mateřské/rodičovské dovolené dříve, již nemusely plně vybavovat svoji situaci, pocity a svoje motivace během mateřské/rodičovské dovolené.

Z tohoto důvodu jsem nejprve oslovila matky dětí v mateřské škole, v mateřských centrech a také ostatní ženy ve svém okolí, o kterých jsem věděla, že tuto podmínku splňují. Také jsem dotazník zveřejnila na internetu a požádala o jeho vyplnění známé, které jej prostřednictvím sítí sdílely mezi další ženy, o kterých věděly, že absolvovaly mateřskou/rodičovskou dovolenou v posledních letech. Během prvních dvou týdnů jsem tak získala přes 100 vyplněných dotazníků papírových a skoro 200 dotazníků vyplněných přes internet. Využila jsem tak metodu nabalování sněhové koule, o které hovoří například Gavora.⁶⁹

Věk respondentek: Jak se dalo předpokládat vzhledem ke skupině, kterou jsem se svým výzkumem oslovovala, skoro třetina (29,7%) žen byla ve věkovém rozmezí 30-35 let, bez mála čtvrtina (23,6%) pak byla ve věkovém rozmezí 35-40 let. Další větší věkovou skupinou byly ženy ve věkovém rozmezí 25-30 let (19,9%) o něco méně (14,2%) ve věku 40-45 let, ve věku 45 let a více bylo 8,1% respondentek a nejméně bylo žen mladších 25 let (pouze 4,4%). Toto věkové rozložení mých respondentek potvrzuje trend, který nastal po pádu totalitního systému, kdy ženy svoje první těhotenství odkládají, a průměrný věk prvorodičky vzrostl a v poslední dekádě byl již skoro 30 let.⁷⁰ Věkové rozložení respondentek znázorňuje graf č.1.

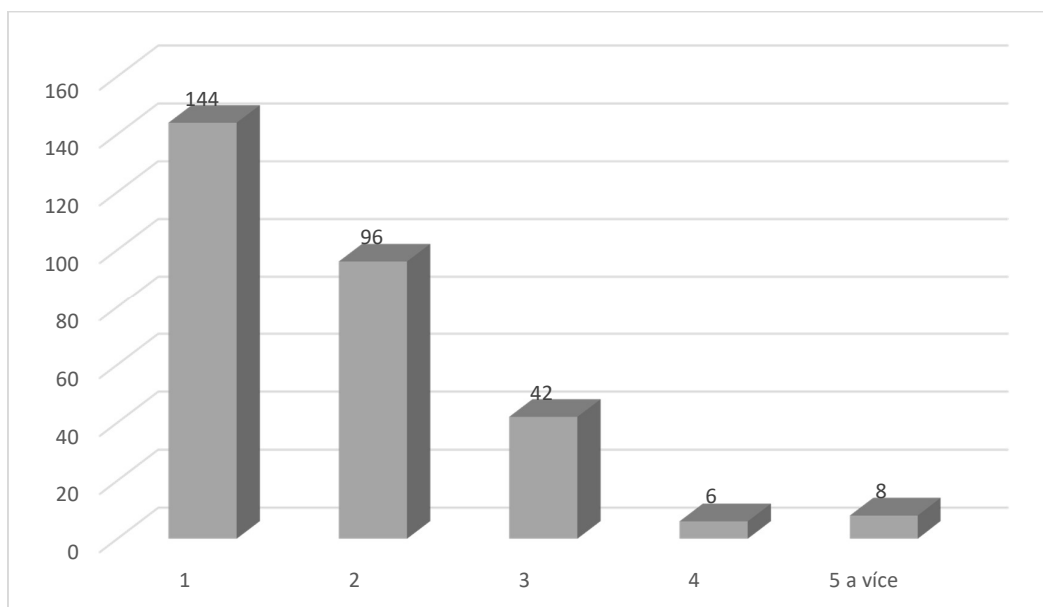
⁶⁹ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*

⁷⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Průměrný věk žen při narození dítěte v letech 1950-2016.*

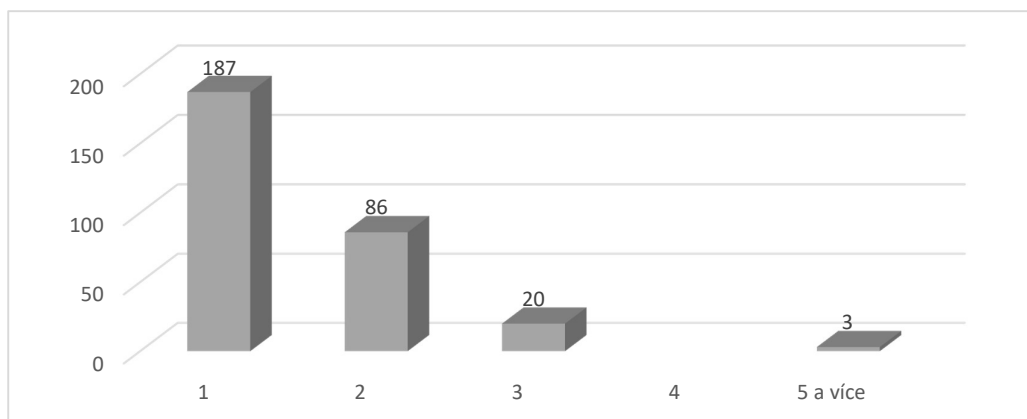
Graf č.1. - Věk respondentek

Počet dětí: Graf č.2. zobrazuje počet dětí, které respondentky měly. Většina dotazovaných žen (48,7%) měla v době mého výzkumu pouze jedno dítě. Dvě děti mělo v době mého šetření 32,4% dotazovaných žen. Další početnější skupinu tvořily ženy se třemi dětmi (14,2%). Čtyři děti mělo pouze 2% dotazovaných žen a, konečně, pět a více dětí mělo 2,7% dotazovaných žen.

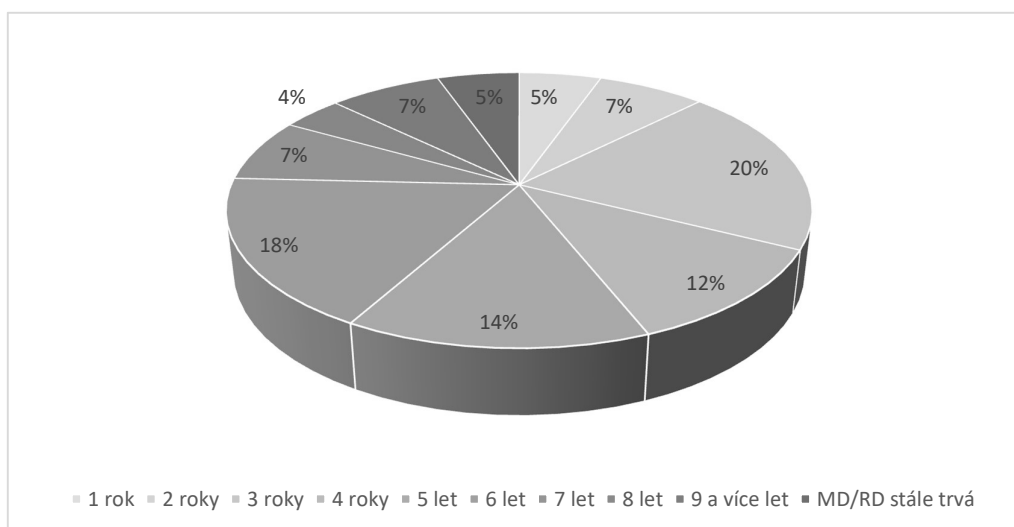
Graf č.2 – Počet dětí

Počet mateřských/rodičovských dovolených: Jak se dalo předpokládat z odpovědí na otázku ohledně počtu dětí, nejvíce oslovených žen bylo na mateřské/rodičovské dovolené pouze jednou (63,18%), dosti početná skupina ženy byla na mateřské/rodičovské dovolené dvakrát (29,1%), 20 žen (6,8%) bylo na mateřské/rodičovské dovolené třikrát, čtyřikrát nebyla z našeho vzorku na mateřské/rodičovské dovolené ani jedna žena a pětkrát a více bylo na mateřské/rodičovské dovolené 1% oslovených žen. Výsledky znázorňuje následující graf č.3.

Graf č.3. – Počet mateřských/rodičovských dovolených

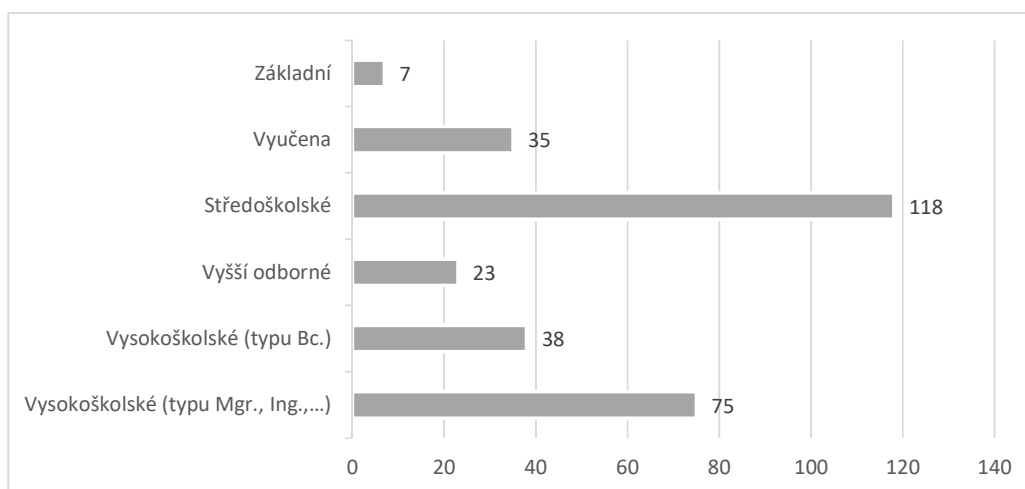
Délka doby strávené na mateřské/rodičovské dovolené: Zde byly poměrně velké rozdíly. Nejčastěji byly ženy na mateřské/rodičovské dovolené 3 roky (20%), pak 6 let (17,6%), následovala skupina žen, které byly na mateřské/rodičovské dovolené 5 let (14,2%), 4 roky (11,5%), 7 let (7,4%). 2 roky strávilo na mateřské/rodičovské dovolené 7,1% dotázaných žen, pouze jeden rok 16 žen (5,4%). 8 let byla na mateřské/rodičovské dovolené 4%, 9 a více let 7,4 % dotázaných žen. Z mých respondentek bylo 16 žen (5,4%) stále ještě na mateřské/rodičovské dovolené s dalším dítětem. Výsledky ukazuje graf č.4.

Graf č.4 – Délka doby strávené na mateřské/rodičovské dovolené

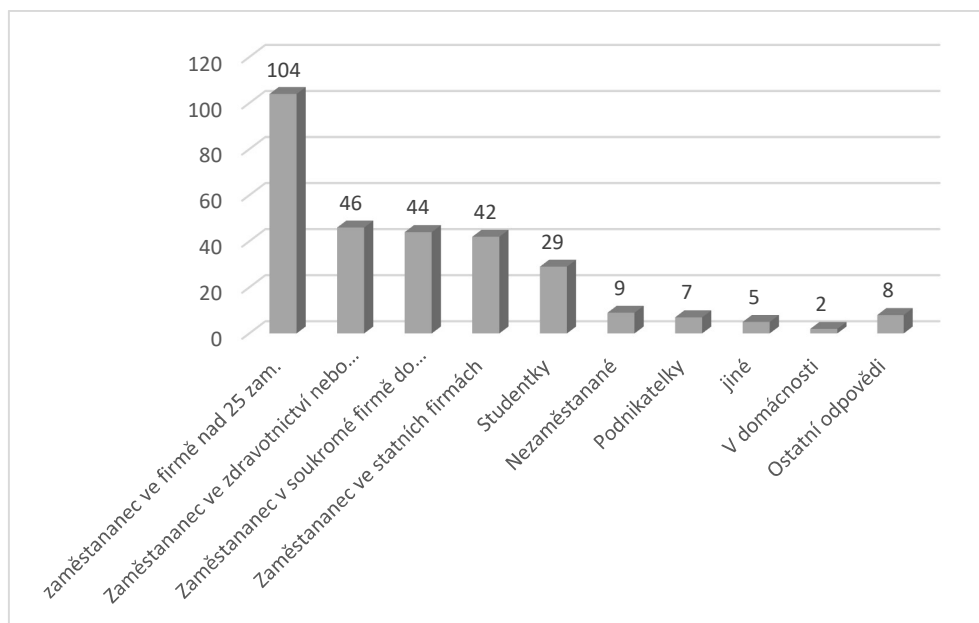
Vzdělání respondentek: Ve svém dotazníku jsem také zjišťovala nejvyšší dosažené formální vzdělání respondentek. Mimo to, že je to jedna ze základních informací o zkoumaném souboru respondentek, potřebovala jsem tuto informaci vědět i pro potvrzení, nebo vyvrácení, hypotézy H1 (Více se vzdělávají rodiče s vyšším dosaženým vzděláním).

Z mého výzkumného vzorku byla největší skupina žen (39,9%) se středoškolským vzděláním s maturitou, druhá největší skupina (celkem 25,3%) byla skupina žen s vysokoškolským vzděláním typu Mgr., Ing., MUDr. apod., hned po nich byla nejpočetnější skupina vysokoškolaček s bakalářským titulem (12,8%), pak teprve žen vyučených (11,8%), žen s vyšším odborným vzděláním bylo 7,8% a nejméně bylo respondentek pouze se základním vzděláním. Nejvyšší dosažené vzdělání respondentek zobrazuje graf č.5.

Graf č.5 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentek

Zaměstnání respondentek: Co se týče zaměstnání, které dotazované ženy před mateřskou/rodičovskou dovolenou zastávaly, pracovalo nejvíce žen v soukromých firmách s více než 25 zaměstnanci (35,1%), Další skupinou byly ženy zaměstnané ve zdravotnictví nebo školství (15,5%) a skoro stejně velkou skupinou byly ženy zaměstnané v menších soukromých firmách s méně než 25 zaměstnanci (14,9%), jen o něco málo méně bylo žen ve skupině státních zaměstnankyň (14,2%). Další skupinkou byly ženy, které před nástupem na mateřskou/rodičovskou dovolenou ještě studovaly (3%), případně byly nezaměstnané (3%). Pouze 2,4% z dotazovaných žen podnikalo a odpověď „jiné“ zvolilo 1,7% respondentek a ostatní odpovědi vyplnila 3% respondentek. Mezi tyto odpovědi patřily: invalidní důchodce, kombinace různých zaměstnání (OSVČ a zároveň zaměstnanec v soukromé firmě byly 3 ženy a jedna žena byla invalidní důchodkyně a zároveň pracovala ve zdravotnictví). Dvě ženy byly v domácnosti a dvě byly zaměstnankyně v neziskovém sektoru. Výsledky ukazuje graf č.6.

Graf č.6 – Zaměstnání před mateřskou/rodičovskou dovolenou

2.1.2. Vstup do terénu

Se vstupem do terénu jsem neměla žádný problém, protože jsem zkoumala sociální skupinu, které jsem sama členem. Dotazníky jsem distribuovala v termínu 5.-20.6.2017 s tím, že uzávěrku pro sběr dat, zejména na internetu, jsem stanovila 31.7.2017.

Hlavní část (105 dotazníků) jsem umístila do šatních skříněk se souhlasem ředitelky v mateřské škole. V každé šatně jsem k tomu přiložila tužku a krabici na vyplněné dotazníky. Ve školce dříve již takto několik jiných šetření probíhalo. Ženy tedy věděly, pro koho dotazník vyplňovaly, i, jak postupovat s jejich odevzdáváním. Dotazníky jsem ve školce nechala pouze týden. Návratnost byla 65 dotazníků ze 105, tj.61,9%, s tím, že mi ovšem některé matky při náhodném setkání sdělily, že dotazník nevyplnily, protože už ho vyplnily na internetu. Dalším místem, kde jsem papírové dotazníky dala k vyplnění, byl trénink fotbalu malých dětí, kde byla návratnost 100%. Během doby, kdy děti trénovaly, vyplnily dotazník všechny matky. Totéž bylo i v mateřském centru a také ve Škoda Auto a.s. v Kvasinách, kde dotazníky rozdál můj manžel. Zároveň jsem vytvořila

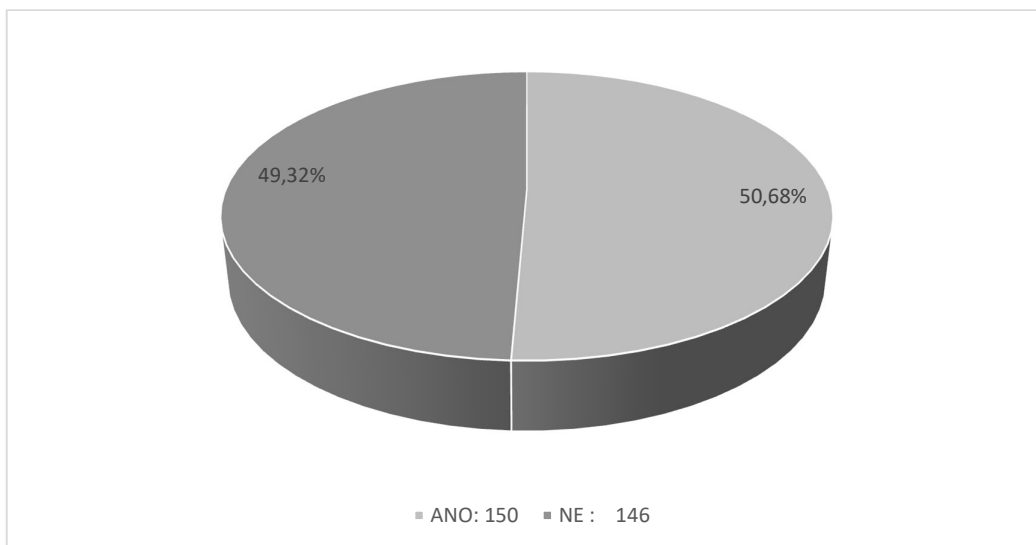
dotazník i na internet na stránce www.vyplnto.cz⁷¹. Pro přehlednější hodnocení jsem pak do tohoto výzkumu na internetu přepsala i všechny papírové dotazníky, které jsem posbírala osobně. Celkem mi tedy do uzávěrky, která byla 31.7.2017, vyplnilo dotazník 296 respondentek.

⁷¹ VYPLŇ TO.CZ. *Vzdělávání rodičů na MD.*

2.2. Analýza dat

Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?

Na otázku, zda se na své poslední mateřské/rodičovské dovolené respondentky nějakým způsobem vzdělávaly, odpovědělo 150 respondentek „ano“ a 146 respondentek odpovědělo „ne“. Výsledky ukazuje graf č.7:

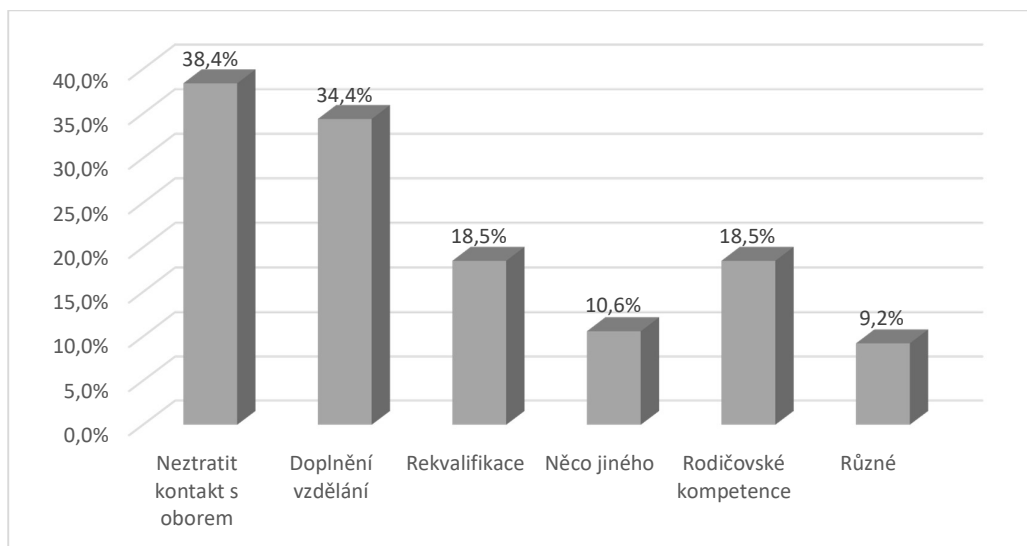
Graf č.7 – Vzdělávala jste se na své poslední mateřské/rodičovské dovolené?

Odpověď na výzkumnou otázku VO1: „Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?“ je tedy následující: Na své mateřské/rodičovské dovolené se vzdělává jen něco málo přes 50% žen. Respondentky se tedy touto otázkou rozdělily na dvě takřka stejně velké skupiny. Které v následující části mého dotazníku odpovídaly na různé otázky.

Jaká byla motivace žen ke vzdělávání během mateřské/rodičovské dovolené?

Respondentky, které uvedly, že se vzdělávaly během mateřské/rodičovské dovolené byly dotazovány na jejich motivaci, která je ke vzdělávání vedla.

Největší část (38,4%) žen uváděla jako hlavní motivaci ke vzdělávání, aby neztratily kontakt s oborem, ve kterém před mateřskou/rodičovskou dovolenou pracovaly. Asi třetina dotazovaných (34,4%) uvedla, že mateřskou/rodičovskou dovolenou využila k doplnění formálního vzdělání, jak např. studium na střední nebo vysoké škole, část žen se vzdělávala kvůli rekvalifikaci (18,5%). Motivaci smysluplné využití volného času uvedlo 26,5% dotazovaných. Zvýšení rodičovských kompetencí uvedlo 18,5% dotazovaných žen. Kolonku „Něco jiného“ zahrlo 10,6% žen. Dalších 14 žen (14x 0,7%) uvedla jako motivaci každá něco jiného. Uvedly tam např. „nutnost absolvování zkoušky v rámci zaměstnání“, „angličtina“, „nezbláznit se“, „sebepoznání“, „vlastní zájmy, koníčky“ apod. Výsledky znázorňuje graf č.8.

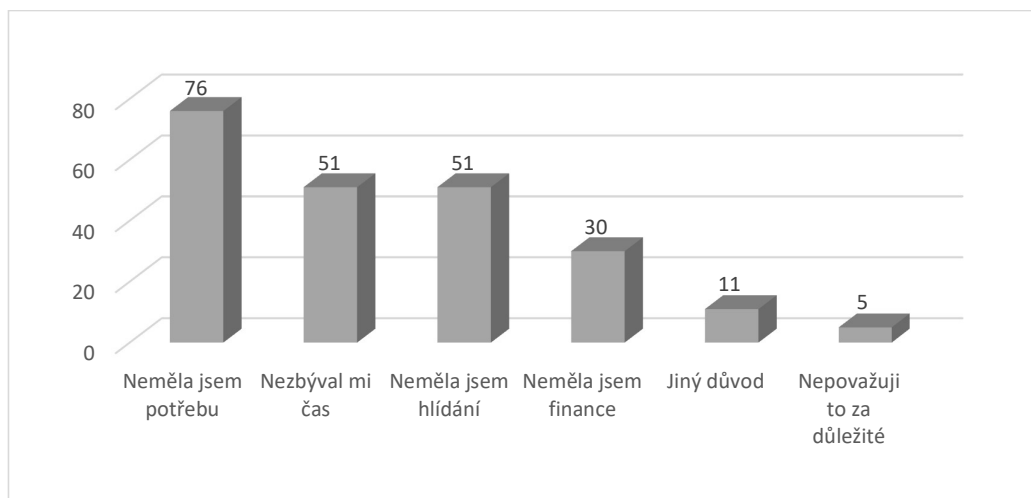

Graf č.8 – Jaká byla motivace žen ke vzdělávání?

Hlavní důvody, proč se ženy na mateřské/rodičovské dovolené nevzdělávaly

Ženy, které se na mateřské/rodičovské dovolené nevzdělávaly, jsem se dotazovala na hlavní důvody, které je vedly k tomu, že se nevzdělávaly. Respondentky mohly označit

až tři hlavní důvody, které jim ve vzdělávání bránily. Nejvíce respondentek (50%) označilo to, že neměly potřebu se vzdělávat. Dalšími dvěma důvody, které označila stejně velká skupina respondentek (33,6%), byl nedostatek času a to, že neměly hlídání pro své dítě. Následoval nedostatek financí (19,7%), 3,3% žen nepovažovalo vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené za důležité a jiný důvod vybralo 7,2% respondentek. Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.9.

Graf č.9 – Hlavní důvody, proč se ženy na mateřské/rodičovské dovolené nevzdělávaly

Druhy vzdělávacích aktivit

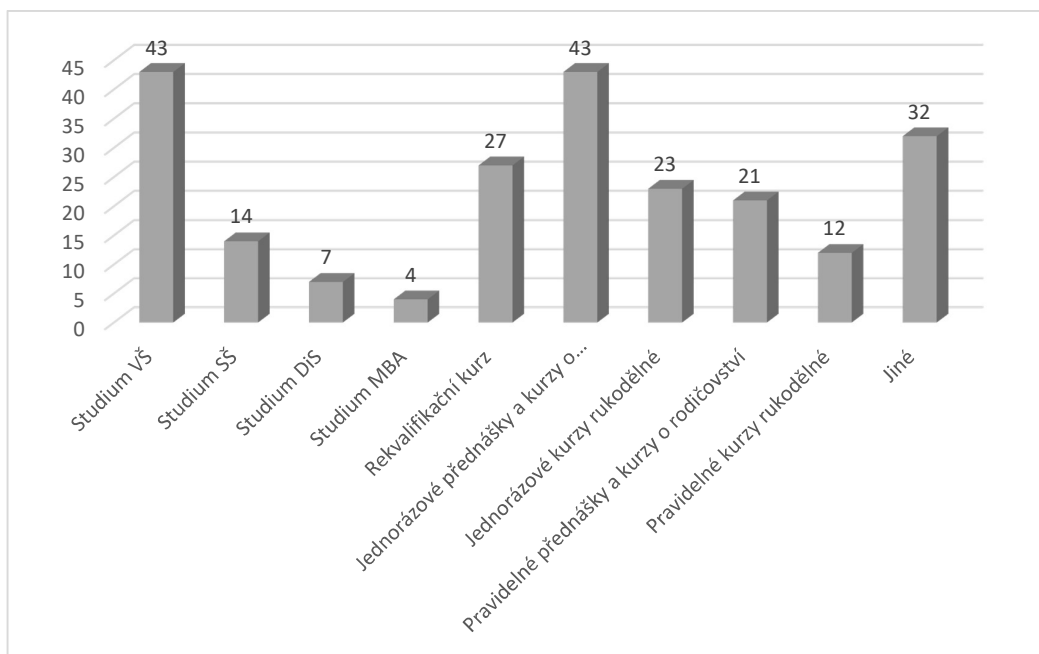
Ženy, které vyplňovaly můj dotazník, odpovídaly i na otázku, jakých druhů vzdělávacích aktivit se účastnily. Respondentky mohly zvolit více druhů aktivit. Z dotazníku vyplynulo, že 43 dotazovaných žen (14,5%) využilo svoji mateřskou/rodičovskou dovolenou k doplnění vzdělání na vysoké škole, stejně velká skupina se účastnila jednorázových vzdělávacích akcí jako např. přednášek o výchově, rodinných vztazích, životního stylu, práci na PC apod. Celkem 31 žen (10,8%) se vzdělávalo v cizích jazycích, rekvalifikačního kurzu se účastnilo 23 žen (9,1%), jednorázových rukodělných kurzů se účastnilo 23 respondentek (7,8%), pravidelných vzdělávacích aktivit o výchově, rodinných vztazích apod. a pravidelných rukodělných kurzů pak 12 dotázaných (4,1%). Celkem 14 žen (4,7%) studovalo na střední škole, 7 žen (2,4%) na vyšší odborné škole a 4 ženy (1,4%) se věnovaly manažerskému studijnímu programu MBA. Z nabízené

varianty nepokryly všechny vzdělávací aktivity, kterých se respondentky účastnily, a 32 žen (10,8%) zaškrtnulo kolonku „jiné“. V papírových dotaznících některé respondentky v tomto případě vyplnily, o jaké aktivity se jednalo. Byly to např. dlouhodobý kurz, specializace ve zdravotnictví, proškolení a uvedení do jiného oddělení, prezenční studium na VŠ, psychoterapeutický výcvik a odborné přednášky. Výsledky jsou zaznamenány v grafu č.10.

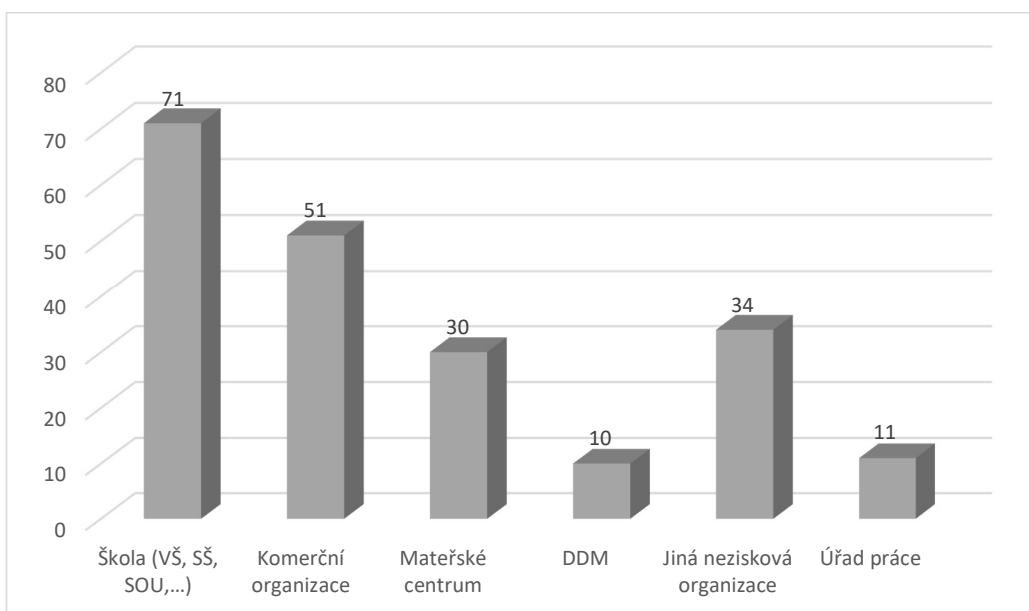
Poskytovatel vzdělávacích aktivit

V dotazníku jsem se dále zajímala o to, kdo byl pořadatel vzdělávacích aktivit, kterého se respondentky při svém vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené účastnily. Samozřejmě, vzhledem k tomu, že se ženy účastnily více druhů vzdělávacích aktivit, mohly vybírat z více možností i u pořadatele těchto aktivit.

Nejčastěji ženy (24%) označily za pořadatele jejich vzdělávání školu (VŠ, SŠ, SOU,...), 17,2% respondentek označilo za pořadatele komerční organizace (jazyková škola apod.), mateřská centra označilo 10,1% respondentek, DDM označilo 3,4%, jiné neziskové organizace pak 11,5%, Úřad práce označilo 3,7%. Ženy, které se více rozepsaly o poskytovatelích jejich vzdělávacích aktivit, vyjmenovaly mezi další organizátory např. Český červený kříž, MŠMT, Lipová Lázně, Národní institut pro další vzdělávání apod. Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.11.

Graf č.10 – Druhy vzdělávacích aktivit

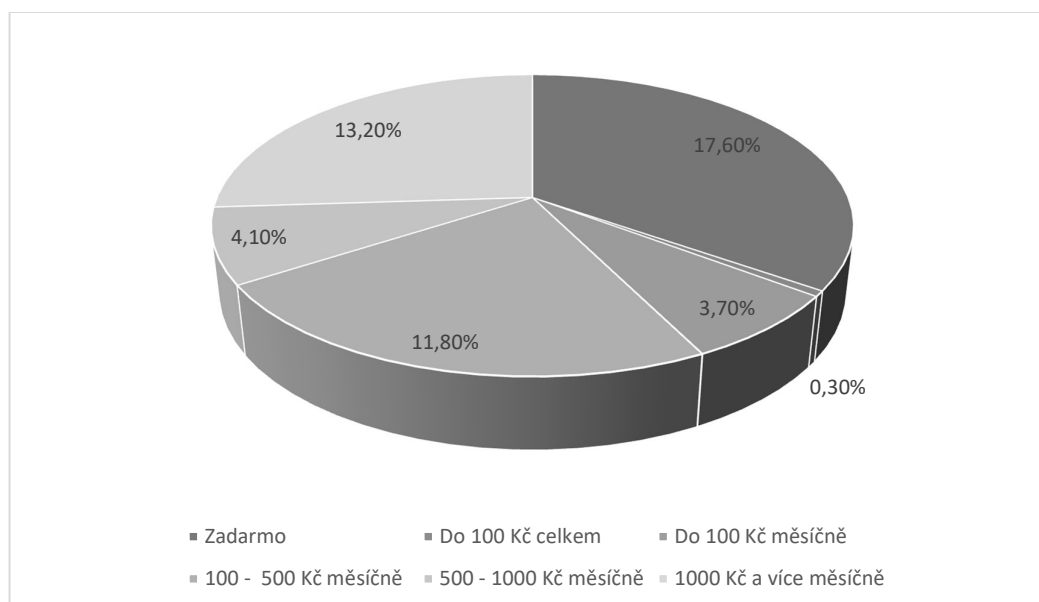

Graf č.11 – Pořadatel vzdělávacích aktivit

Cena vzdělávacích aktivit.

Ve svém výzkumu jsem dále zjišťovala, jaká byla cena, kterou ženy za svoje vzdělávací aktivity platily. Ženy musely zvolit pouze jednu z nabízených variant.

Nejvíce žen (17,6%) zvolilo variantu, že jejich vzdělávací aktivity byly zadarmo. Celkově do 100,-Kč zaplatila pouze jedna žena (0,3%), variantu do 100,-Kč měsíčně zvolilo 3,7% žen. 100 - 500,-Kč měsíčně platilo 11,8% dotazovaných žen, 500-1000,-Kč měsíčně platilo 4,1% respondentek a 1000,-Kč a více měsíčně platila druhá největší skupina respondentek (13,2%). Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 12.

Graf č.12 – Cena, jakou platily ženy za vzdělávací aktivity na mateřské/rodičovské dovolené

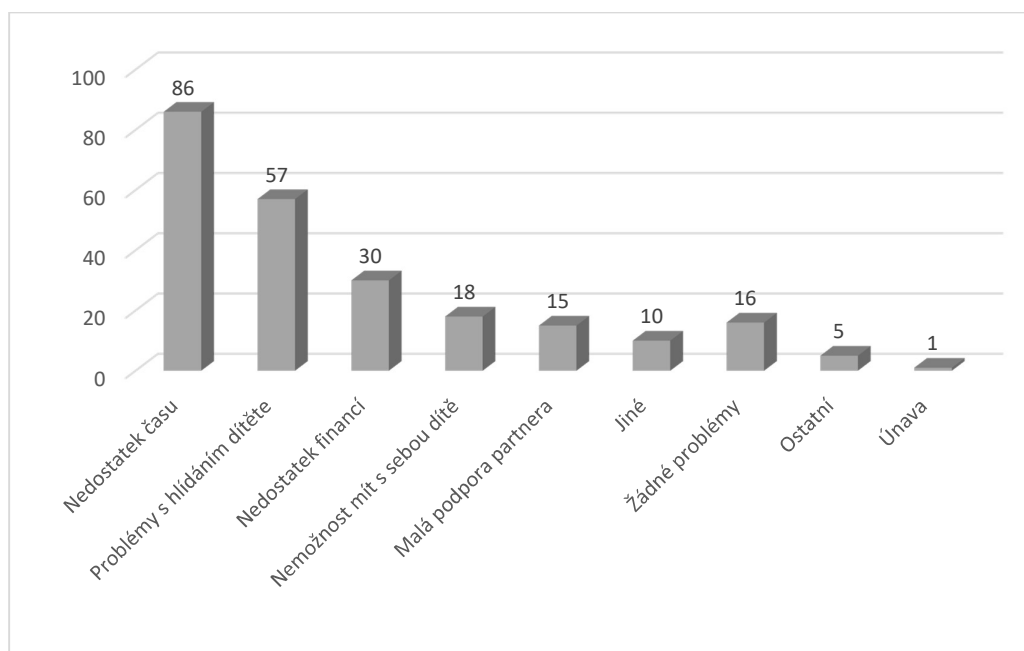
Hlavní problémy, se kterými se ženy při svém vzdělávání potýkaly

Výzkumné šetření také zkoumalo, jaké byly hlavní problémy, se kterými se ženy potýkaly. Respondentky mohly zvolit až tři možnosti.

Nedostatek času jako hlavní problém, se kterým se při svém vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené setkávaly, uvedlo 56,7% respondentek. Celkem 38 % žen mělo problémy s hlídáním dítěte, nedostatek financí bránil ženám ve vzdělávání ve 20%.

Dalších 12% uvedlo, že jim bránilo to, že nemohly na své vzdělávací aktivity brát své dítě s sebou. Malá podpora partnera trápila 10% respondentek a 6,7% respondentek uvedlo jiné problémy. Jedna respondentka uvedla jako jeden z hlavních problémů únavu. Celkem 10,7% respondentek pak uvedlo, že se při svých vzdělávacích aktivitách na mateřské/rodičovské dovolené nepotýkaly s žádnými problémy.

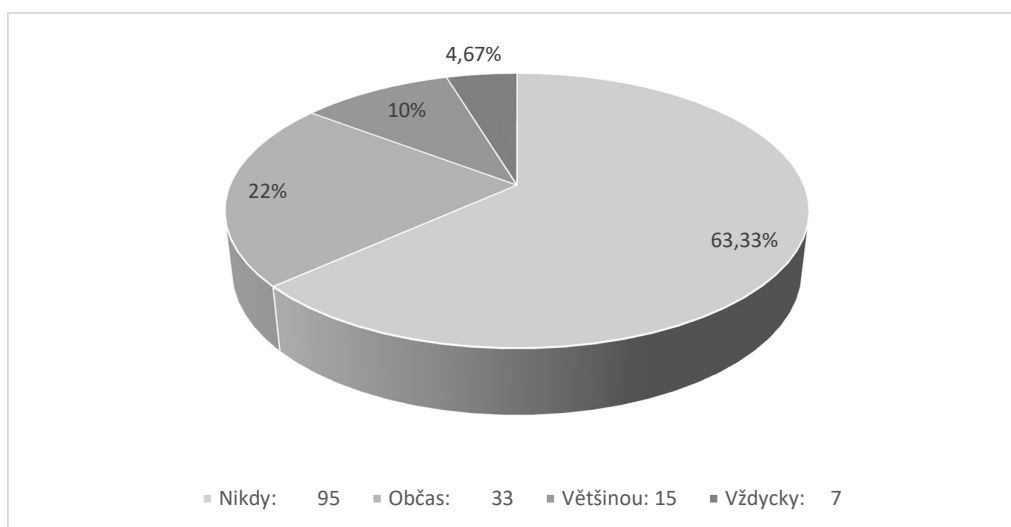
Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.13.

Graf č.13 – Hlavní problémy, se kterými se ženy při svých vzdělávacích aktivitách na MD/RD potýkaly

Braly si ženy na své vzdělávání dítě s sebou?

Protože je těžké ženu na mateřské/rodičovské dovolené oddělovat od jejího dítěte, zjišťovala jsem, zda si ženy na vzdělávací aktivity během své mateřské/rodičovské dovolené braly své dítě s sebou. Nejvíce respondentek (63,3%) uvedlo, že své dítě nebralo s sebou nikdy. Dalších 22% uvedlo, že si dítě s sebou bralo jen občas. Následovala skupina, která si s sebou dítě brala většinou (10%) a vždycky si s sebou své dítě bralo pouze 4,7% respondentek. Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.14.

Graf č.14 – Braly ženy na své vzdělávací aktivity své dítě s sebou?

Kdo obvykle hlídá dítě?

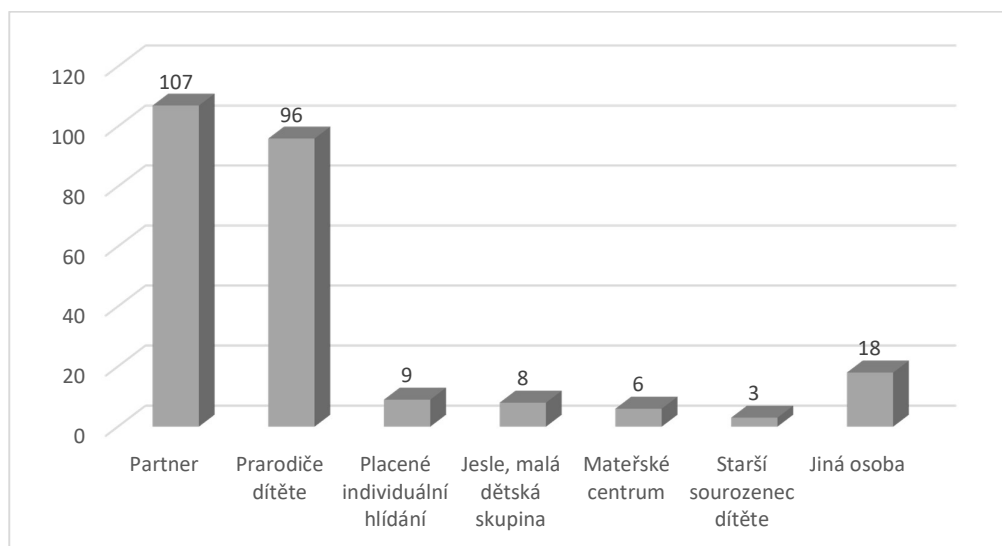
Pokud ženy nemohly mít dítě na své vzdělávací aktivity při mateřské/rodičovské dovolené s sebou, musel jim dítě v té době někdo pohlídat. Můj dotazník zjišťoval, kdo toto hlídání zajišťoval. Ženy mohly vybrat více možností. Nejčastěji, samozřejmě, respondentky označovaly partnera (71,3%), pak prarodiče dítěte (64%), placené individuální hlídání nebylo respondentkami příliš využíváno a bylo označeno v 6% případů. Jesle nebo malá dětská skupina v 5,3% případů, mateřské centrum ve 4% případů. Starší sourozenec hlídá ve 2% případů a jako někdo jiný označilo 12% respondentek (mezi tyto osoby patřily např. sousedé, sestra, kamarádka, teta,...). Výsledky zobrazuje graf č.15.

Budou se ženy vzdělávat na případné další mateřské/rodičovské dovolené?

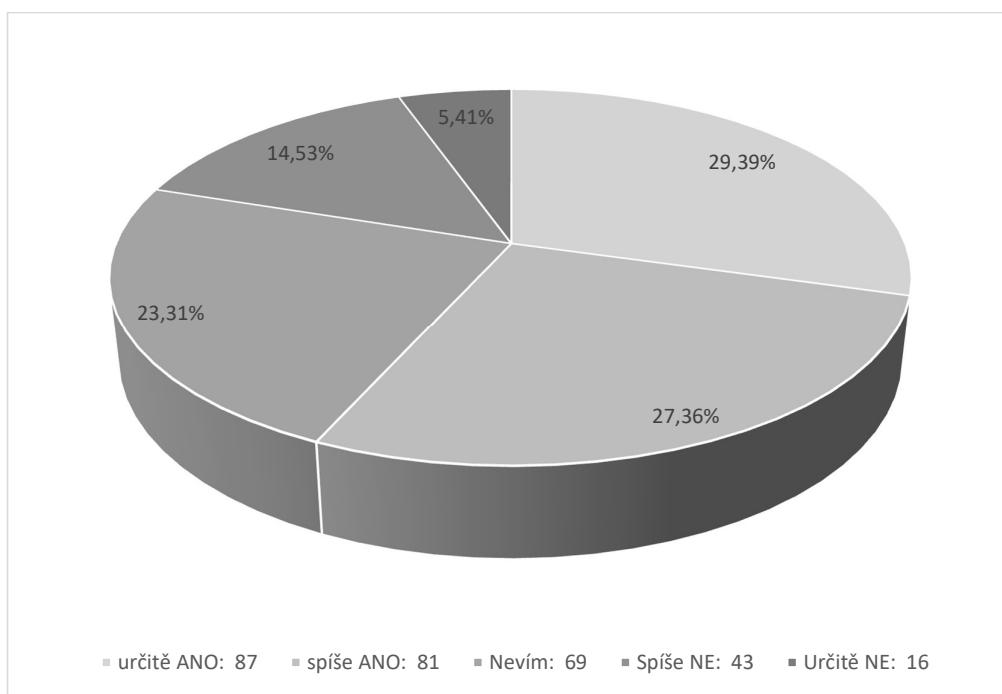
Ve svém dotazníku jsem se také zajímala o to, zda by se ženy účastnily nějakých vzdělávacích aktivit i na své případné příští mateřské/rodičovské dovolené.

Určitě by se na své příští mateřské/rodičovské dovolené vzdělávalo 29,4% respondentek, spíše ano 27,4%, ještě neví 23,3% dotázaných žen. Spíše by se nevzdělávalo 14,5% a

pouze 5,4% respondentek je přesvědčeno, že by se určitě nevzdělávaly. Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.16.

Graf č.15 – Pokud ženy nemohly mít dítě na vzdělávací aktivity při MD/RD s sebou, kdo ho hlídal?

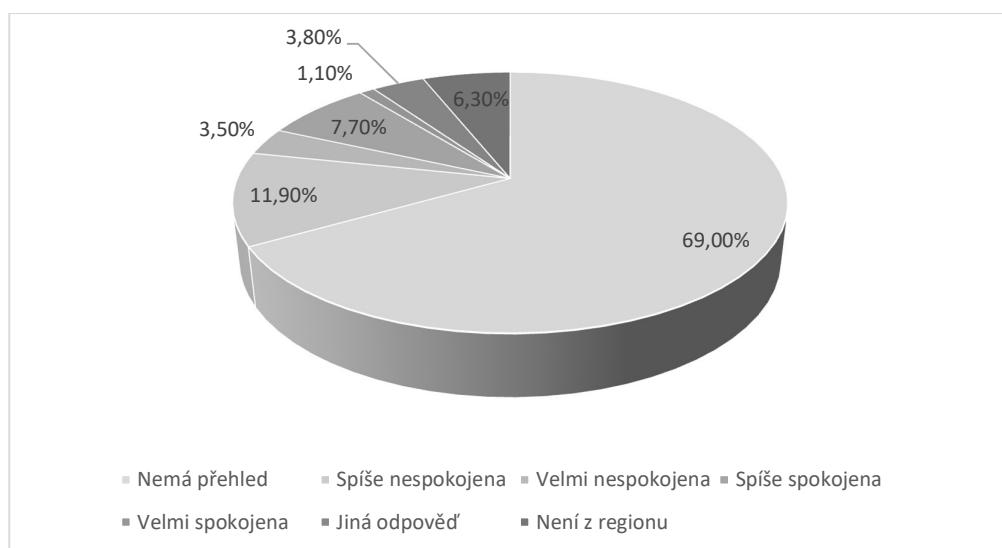

Graf č. 16 – Pokud by ženy byly opět na MD/RD, vzdělávaly by se?

Spokojenost s nabídkou vzdělávacích aktivit na okrese Rychnov nad Kněžnou

Závěrem mého výzkumného šetření jsem také zjišťovala spokojenost žen s nabídkou vzdělávacích aktivit na okrese Rychnov nad Kněžnou.

Nejvíce žen (69%) odpovědělo, že nemají o nabídce přehled. 11,9% je spíše nespokojena, 3,5% je velmi nespokojena, 7,7% je spíše spokojena, Velmi spokojeno je 1,1% dotazovaných. Jedenáct žen (3,8%) uvedlo jiné odpovědi (jako např.: nezajímám se, využívám možnosti internetového vzdělávání,...) a dalších 18 (6,3%) respondentek uvedlo, že jsou z jiného regionu. Výsledky jsou uvedeny v grafu č.17.

Graf č.17 – Spokojenost s nabídkou vzdělávacích aktivit pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené v okrese Rychnov nad Kněžnou

2.3. Interpretace analyzovaných dat

VO1: Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?

Jak vyplývá z mého výzkumného šetření (viz graf č.7), více než polovina žen (50,68%) na mateřské/rodičovské dovolené se nějakým způsobem vzdělává.

Odpověď na výzkumnou otázku VO1: „Vzdělávají se ženy na mateřské/rodičovské dovolené?“ je tedy následující:

Na své mateřské/rodičovské dovolené se vzdělává 50,68% žen.

VO 2: Jaká je motivace žen ke vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené?

Z mého výzkumného šetření vyplynulo, že druhy vzdělávacích aktivit, kterým se ženy na mateřské/rodičovské dovolené věnují, jsou značně různorodé. To souvisí právě s motivací, kterou ženy mají. Samozřejmě jiné aktivity zvolí žena, která si chce doplnit své formální vzdělání, aby zvýšila svoje šance na lepší zaměstnání po návratu z mateřské/rodičovské dovolené, a jiné aktivity zvolí žena, která chce jen smysluplně strávit volný čas během mateřské/rodičovské dovolené. Výsledky jsou zobrazeny v grafu č.8.

Odpověď na výzkumnou otázku VO2: „Jaká je motivace žen na mateřské/rodičovské dovolené?“ bylo, podle četnosti výskytu:

Motivací ke vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené bylo pro ženy:

- a) neztratit kontakt s oborem, ve kterém před mateřskou/rodičovskou dovolenou pracovaly (38,41%)
- b) doplnění formálního vzdělání, jak např. studium na střední nebo vysoké škole (34,44%)
- c) smysluplné využití volného času (26,49%)
- d) rekvalifikace a zvýšení rodičovských kompetencí (oboje 18,54%)
- e) něco jiného

VO 3: Jaké jsou největší překážky, které ženám na mateřské/rodičovské dovolené brání v tom, aby se vzdělávaly?

Jak je vidět z grafu č.9, nejvíce respondentek (50%) označilo to, že neměly potřebu se vzdělávat. Další dva důvody, proč se nevzdělávaly, označila stejně velká skupina respondentek (po 33,6%), a byl to nedostatek času a to, že neměly hlídání pro své dítě. Následoval nedostatek financí (19,7%), 3,3% žen nepovažovalo vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené za důležité a jiný důvod vybralo 7,2% respondentek.

Odpověď na výzkumnou otázku VO 3: „Jaké jsou největší překážky, které ženám na mateřské/rodičovské dovolené brání v tom, aby se vzdělávaly?“ tedy je:

Největší překážkou, která bránila ženám v tom, aby se na mateřské/rodičovské dovolené vzdělávaly, byl zejména nedostatek jejich vlastní motivace ke vzdělávání (více než 53%), nedostatek času (33,6%), absence hlídání pro jejich dítě, případně další důvody (7,2%).

VO 4: Jaké jsou hlavní problémy, se kterými se ženy na mateřské/rodičovské dovolené při svém vzdělávání setkávají?

V grafu č.13 je znázorněn výskyt nejčastějších překážek, se kterými se ženy při svém vzdělávání potýkaly. Nedostatek času uvedlo 56,7% respondentek, problémy s hlídáním dítěte mělo 38%, nedostatek financí bránil ženám ve vzdělávání ve 20%, 12% uvedlo, že jim bránilo to, že nemohly na své vzdělávací aktivity brát své dítě s sebou. Malá podpora partnera trápila 10% respondentek a 6,7% respondentek uvedlo jiné problémy. Jedna respondentka uvedla jako jeden z hlavních problémů únavu. Celkem 10,7% respondentek uvedlo, že se při svých vzdělávacích aktivitách na mateřské/rodičovské dovolené nepotýkaly s žádnými problémy.

Odpověď na výzkumnou otázku VO 4: „Jaké jsou hlavní problémy, se kterými se ženy na mateřské/rodičovské dovolené při svém vzdělávání setkávají?“ tedy je:

Při svém vzdělávání během mateřské/rodičovské dovolené se ženy nejčastěji setkávají s těmito problémy:

- a) **nedostatek času (56,7%)**
- b) **problémy s hlídáním dítěte (38%)**
- c) **nedostatek financí (20%)**
- d) **nemožnost brát své dítě s sebou (12%)**
- e) **malá podpora partnera (10%)**
- f) **jiné problémy (6,7%)**

Žádné problémy, které by jim bránily ve vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené, nemělo 10,7% respondentek.

VO 5: Jsou ženy na mateřské/rodičovské dovolené spokojené s nabídkou vzdělávacích aktivit na Rychnovsku?

O nabídce vzdělávacích aktivit na Rychnovsku pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené nemají ženy příliš přehled. Výsledky šetření na toto téma jsou uvedeny v grafu č.17. Celkem 69% žen nemělo o nabídce přehled. 11,9% bylo spíše nespokojeno, 3,5% velmi nespokojeno, 7,7% spíše spokojeno, pouze 1,1% velmi spokojeno a 3,8% respondentek uvedlo jiné odpovědi (jako např.: nezajímám se, využívám možnosti internetového vzdělávání,...) a dalších 6,3% uvedlo, že jsou z jiného regionu.

Odpověď na výzkumnou otázku VO 5: „Jsou ženy na mateřské/rodičovské dovolené spokojené s nabídkou vzdělávacích aktivit na Rychnovsku?“ je tedy:

Ženy na mateřské/rodičovské dovolené nemají o nabídce vzdělávacích aktivit na Rychnovsku prakticky přehled (69%). Pokud přehled mají, jsou ve větší míře s nabídkou nespokojené (11,9% bylo spíše nespokojeno, 3,5% velmi nespokojeno) než spokojené (pouze 7,7% bylo spokojeno a jen 1,1% bylo velmi spokojeno).

H1: Více se vzdělávají na mateřské/rodičovské dovolené ženy s vyšším dosaženým vzděláním.

Můj výzkum prokázal, že větší pravděpodobnost, že se ženy budou nějakým způsobem na mateřské/rodičovské dovolené vzdělávat, je u žen s vyšším dosaženým formálním vzděláním. Toto koresponduje i s výzkumy jiných výzkumníků, např. M. a

L.Rabušicových: „Vzorec je jednoduchý: čím vyšší vzdělání, tím vyšší podíl mimopracovní motivace. V tomto ohledu se nabízí hypotéza, že vzdělanější jedinci představují předvoj v tom smyslu, že přestávají vzdělávání chápat výhradně v jeho ekonomické dimenzi. Vzdělávání zde nevystupuje jen jako nástroj navyšování vlastního lidského kapitálu, ale také jako prostředek sebekultivace a osobnostního rozvoje. Což jsou prvky, které velmi souzní s teoriemi (a ideály) společnosti vědění.“⁷²

Z mého zkoumaného souboru z celkem 35 respondentek s nejvyšším dokončeným vzděláním na odborném učilišti uvedlo pouze 6 žen (tj. jen 17% všech vyučených), že se na své mateřské/rodičovské dovolené nějak vzdělávaly. Oproti tomu ze vzorku respondentek v vysokoškolském vzdělání, z celkem 113 žen, se 73 žen (tj.65%) vzdělávalo.

Ze skupiny respondentek se středoškolským vzdělání a vyšším odborným vzděláním se 70 osob vzdělávalo a 71 osob se nevzdělávalo. Výsledky zde byly tedy vyrovnané.

Hypotéza H1: „Více se vzdělávají na mateřské/rodičovské dovolené ženy s vyšším dosaženým vzděláním“ byla jednoznačně potvrzena. Ve skupině vysokoškolaček se během své mateřské/rodičovské dovolené nějakým způsobem vzdělávalo 65%, ve skupině středoškolaček se skoro 50% respondentek a ve skupině žen vyučených se vzdělávalo pouze 17% respondentek.

⁷² RABUŠICOVÁ, M., RABUŠIC L.. *Učíme se po celý život?* Str. 109

H2: Ženy se na mateřské/rodičovské dovolené více vzdělávají v oborech souvisejících s jejich rodičovskými kompetencemi než kvůli budoucímu zaměstnání.

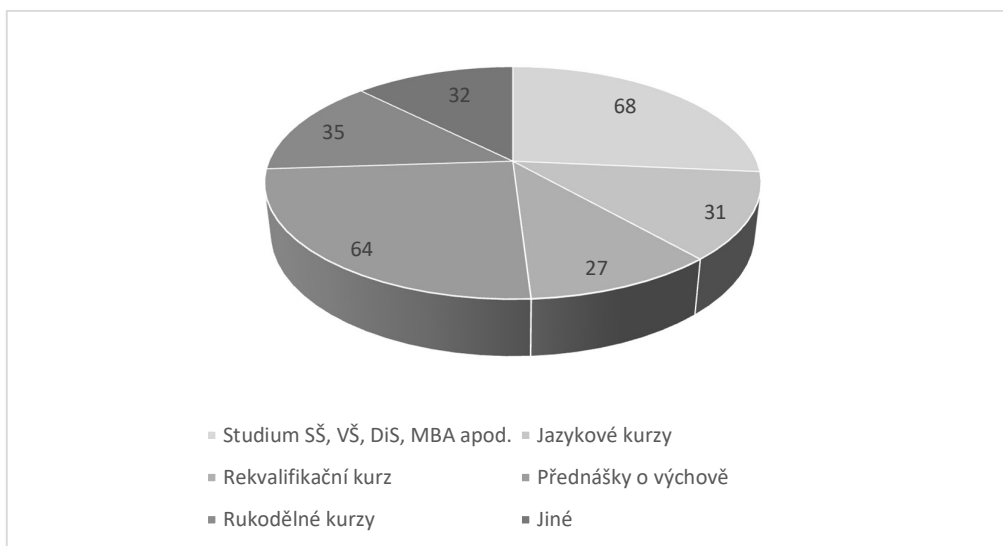
Poslední hypotézu, kterou jsem se svým výzkumem snažila vyvrátit nebo potvrdit, se věnovala druhům vzdělávacích aktivit, kterými se ženy na mateřské/rodičovské dovolené zabývaly. Ačkoliv by se dalo předpokládat, že ženy v tomto životním období se budou spíše snažit zvýšit si rodičovské kompetence, skupina, která se vzdělává i během mateřské/rodičovské dovolené, volila častěji vzdělávací aktivity související s jejich budoucím návratem do zaměstnání.

Z mého výzkumného souboru uvedlo celkem 150 žen, že se na mateřské/rodičovské dovolené vzdělávalo. Z nich 68 žen (45 %) si doplnilo vzdělání formou studia na vysoké škole, střední škole, vyšší odborné škole, manažerského studia MBA apod. Jazykový kurz absolvovalo 31 žen (21 %) a rekvalifikací prošlo 27 žen (18 %). To je celkem 126 žen z mého výzkumného souboru, které se na mateřské/rodičovské dovolené vzdělávaly, tj. 84%.

Oproti tomu nějaké aktivity na zvýšení rodičovských kompetencí (rukodělné kurzy, přednášky o výživě apod.) absolvovalo během své mateřské/rodičovské dovolené 99 žen, což je pouze 66 %. Odpověď „jiné“ zvolilo 32 žen (21 %), ale i tam, podle prozkoumání papírových dotazníků, kde se ženy více rozepisovaly, ženy uváděly aktivity související s dalším zaměstnáním. Odpovědi byly např. dlouhodobý kurz, specializace ve zdravotnictví, proškolení a uvedení do jiného oddělení, prezenční studium na VŠ, psychoterapeutický výcvik, odborné přednášky apod.

Moje výzkumné šetření tedy prokázalo, že vzdělávací aktivity související s rodičovskými kompetencemi absolvovalo během své mateřské/rodičovské dovolené méně žen (66 %) než aktivity související s jejich budoucím zaměstnáním (84 %). Výsledky zobrazuje graf č.18.

Hypotéza H2: „Ženy se na mateřské/rodičovské dovolené více vzdělávají v oborech souvisejících s jejich rodičovskými kompetencemi než kvůli budoucímu zaměstnání“ se tedy nepotvrdila. V mém výzkumném šetření se totiž 84% respondentek vzdělávalo v oborech souvisejících s jejich budoucím nástupem do zaměstnání a jen 66% v oborech souvisejících s rodičovskými kompetencemi.

Graf č.18 – Druhy vzdělání

Jak ukázalo moje výzkumné šetření, větší část žen se na své mateřské/rodičovské dovolené nějakým způsobem vzdělává, nebo by se vzdělávat chtěla. Největší bariérou, která jim brání začít se vzděláváním, je jejich vlastní motivace a přesvědčení, že vzdělávání nepotřebují. Ostatní udávané důvody (jako např. nedostatek financí) mohou být spíše výmluvami, protože, jak bylo zjištěno, valná většina respondentek, která se vzdělávala, za své vzdělání neplatila nebo jen spíše symbolické sumy. V tomto se můj výzkum shoduje s výzkumem Rabušicových.

Ve výzkumu se mi také potvrdilo to, co jsem psala již v úvodu, že nabídka vzdělávacích aktivit na Rychnovsku je nekoordinovaná, roztržitá a neexistuje ani nějaký ucelený materiál, který by ženám usnadnil orientaci v nabízených aktivitách. Zájemce o vzdělávání se o nabídku musí poměrně intenzivně zajímat a pátrat. Toto vidím jako největší slabinu v systému našeho celoživotního učení. Česká republika sice vytvořila různé strategie vzdělávání, ale v praxi je člověk s dokončeným formálním vzděláváním na další aktivity zcela odkázán sám na sebe. Samozřejmě to pak úzce souvisí s jeho dosaženým vzděláním, jestli se po vzdělávacích aktivitách bude pít. Při tom by v zájmu státu mělo být namotivovat ke vzdělávání hlavně obyvatelstvo s nižším vzděláním, neboť,

jak píše Rabušicovi, benefit z nově dosaženého vyššího vzdělání či kvalifikace, je u této skupiny obyvatelstva mnohem vyšší.⁷³

⁷³ RABUŠICOVÁ, M., RABUŠIC, L. *Učíme se po celý život?*

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá vzdělávání žen během mateřské a rodičovské dovolené. Snažila jsem se komplexně popsat způsoby a druhy vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené. Zjišťovala jsem, zda se vůbec vzdělávají, jsou druhy vzdělávacích aktivit, kterým se ženy na mateřské/rodičovské dovolené, věnují, jaká je jejich motivace ke vzdělávání, jaké jsou hlavní problémy, se kterými se při vzdělávání potýkají. Dále jsem zmapovala možnosti vzdělávání žen na mateřské dovolené v regionu Rychnova nad Kněžnou a také, jak jsou ženy spokojené s nabídkou vzdělávání v tomto regionu.

Bakalářská práce má čtyři části. V první, teoretické části, jsem popsala teoretická východiska pro celoživotní učení, přiblížila jsem strategické dokumenty o vzdělávání dospělých, historii vzdělávání žen, specifika vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené, popsala jsem blíže pojmy mateřská a rodičovská dovolená a přiblížila jsem historii a vývoj péče státu o ženy pečující o malé děti. V závěru teoretické části jsem zmapovala nabídku vzdělávacích aktivit na okrese Rychnov nad Kněžnou.

V druhé části jsem nejprve podrobně popsala metodologii svého výzkumu. Stanovila jsem výzkumný problém, cíle výzkumu, výzkumné otázky a výzkumné hypotézy. Dále jsem popsala způsoby, jakými jsem svůj výzkum prováděla, popsala jsem svůj dotazník, výzkumný soubor i vstup do terénu. Původním záměrem bylo udělat výzkumné šetření kvantitativní i kvalitativní. Provedla jsem několik polostrukturovaných rozhovorů se ženami, které se na své mateřské a rodičovské dovolené vzdělávaly (vysokoškolské studium, rekvalifikační studium, masérský kurz apod.) a zjišťovala jsem jejich motivace ke studiu i bariéry, které jim jejich studium ztěžovaly. Výsledné rozhovory jsem pak pomocí kódování třídila do kategorií. Bohužel, vzhledem k rozsahu této bakalářské práce, jsem nakonec od zpracování kvalitativního šetření upustila. Přesto jsem do přílohy této práce přidala i přepis jednoho rozhovoru, protože rozhovory s těmito inspirativními dámami mě velice obohatily a poučily. Ukázalo se, že, pokud se někdo opravdu chce vzdělávat, bariéry typu finance apod. jsou podružné. Nejdůležitější pak je podpora partnera a rodiny.

Ve třetí části jsem získaná data analyzovala a popsala výsledky, které z výzkumného šetření vzešly. Na konci této praktické části jsem získaná data interpretovala. Zodpověděla jsem všechny výzkumné otázky a jednu hypotézu jsem potvrdila a jednu jsem vyvrátila. Moje výsledky se shodovaly s výsledky Milady a Ladislava Rabušicových, kteří prováděli výzkum ohledně vzdělávání dospělých obecně. Můj výzkum byl úzce zaměřen na ženy v jejich specifické životní fázi, tj. v období, kdy jsou na mateřské nebo rodičovské dovolené. Zjistila jsem, že se část žen na mateřské a rodičovské dovolené nějakým způsobem vzdělává, ale jedná se jen o něco málo více než polovinu žen. Paradoxně se vzdělávají více ženy, které to z laického pohledu tolik nepotřebují. Toto se potvrdilo i Rabušicovým v jejich výzkumu. Ženy s vyšším dosaženým vzděláním jsou si tedy zřejmě více vědomy nutnosti celoživotního učení, potřeby neustále doplňovat znalosti a vědomosti jak z oboru, kterému se před mateřskou a rodičovskou dovolenou věnovaly, tak z oboru rodičovských kompetencí. Tyto ženy se na svůj návrat do pracovního procesu připravují už v průběhu mateřské a rodičovské dovolené. Oproti tomu ženy s nízkým vzděláním se v příliš nevzdělávají a jako hlavní důvod, proč tak nečiní, uváděly, že nemají potřebu. Přičemž právě u těchto žen je benefit nově nabytých znalostí a vědomostí nejvyšší.

Bylo by tedy zajímavé zjistit, jak tyto ženy, které jsou více ohroženy nezaměstnaností po skončení jejich mateřské a rodičovské dovolené, přesvědčit o užitečnosti celoživotního vzdělávání, a, že doba mateřské a rodičovské dovolené by mohla být ideální dobou pro doplnění jejich vzdělání, rekvalifikaci nebo třeba jen udržení kroku s jejich oborem před mateřskou a rodičovskou dovolenou. Nutno přiznat, že stát jim v tom není moc nápomocen.

Nabídka veškerých vzdělávacích aktivit pro dospělé je na Rychnovsku poměrně chabá. Na ženy na mateřské a rodičovské dovolené pak, kromě programů mateřských center, není zaměřena nabídka vzdělávání žádná. Na vzdělávací aktivity pro dospělé, ať už pořádané soukromými subjekty nebo státními, si totiž ženy nemohou brát své dítě s sebou. Státní organizace nepořádají pro ženy na mateřské a rodičovské dovolené žádné aktivity. Např. rychnovský úřad práce nabízí rekvalifikační kurzy ženám až po skončení mateřské nebo rodičovské dovolené, když neseženou zaměstnání, a zaregistrují se jako

nezaměstnané. Nedivím se proto, že v mém výzkumném šetření se většina žen vyjádřila, že není s nabídkou na Rychnovsku spokojena. Formální vzdělávání pak na Rychnovsku není možné si doplnit také vůbec. Je potřeba dojíždět do vzdálenějších měst jako např. do Hradce Králové. Toto je pro ženu s malým dítětem značně omezující. Dnes je trend děti dlouho kojit a pro tyto ženy je nemožné se nějakého ucelenějšího neformálního nebo formálního vzdělávání účastnit. Ale i pro ženy, které své dítě nekojí, je těžké se od svého dítěte vzdalovat na delší dobu. V tom vidím jeden z hlavních problémů většího rozšíření vzdělávání žen na mateřské a rodičovské dovolené. Při tom každoročně je na mateřské a rodičovské dovolené kolem 300.000 osob a podle mého výzkumu 86% žen stráví na mateřské a rodičovské dovolené tři a více roků, což rozhodně není zanedbatelné. Za tu dobu se dá vystudovat dálkově bakalářské studium, magisterské studium, střední škola nebo třeba MBA!

Bylo by potřeba, aby si oborná veřejnost uvědomila, že za ženu na mateřské a rodičovské dovolené sice platí stát zdravotní a sociální pojištění, takže je pro stát neproduktivní, ale, místo toho, aby byly ženy tlačeny do co nejrychlejšího návratu do zaměstnání, by ženy mohly tuto dobu s drobnou dobře mířenou pomocí využít k doplnění nebo rozšíření svého vzdělání. Čas na mateřské a rodičovské dovolené by nemusel být chápán v naší konzumní společnosti jen jako „ztráta času“ a poklesu životní úrovně rodiny. Bohužel, většina kroků našich posledních vlád je v tomto směru spíše zaměřena na to dostat ženu zpět co nejrychleji do pracovního procesu (podpora malých dětských skupin, firemních školek, povinnost pro obce přijmout od r.2020 všechny dvouleté děti apod.). Zhlížíme se v západních zemích, kde ženy nemají tak dlouhou mateřskou a rodičovskou dovolenou a o děti se tam od nejtělejšího dětství starají cizí lidé. Místo toho bychom mohli zúročit to, co u nás máme, a čeho si tak často nevážíme. Z vlastní zkušenosti vím, že děti rostou strašně rychle a nic ženám a dětem nenahradí dobu, po kterou nejsou v tom nejcitlivějším období do tří let věku dítěte spolu. Zároveň ale žena během této doby nemusí zakrňt, ale s jistou podporou může tento čas využít i ke svému dalšímu vzdělávání.

Použitá literatura a další zdroje

Monografie

- BENEŠ, Milan, *Andragogika*. Praha. Grada. 2008. ISBN 978-80-247-2580-2
- BUREŠOVÁ J. *Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 2001. ISSN 1803-9561
- FREIOVÁ, Michaela. *Východiska rodinné politiky*. Praha. Občanský institut, 1998. ISBN 80-86228-00-2.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2.vydání. Praha. Paido. 2010. ISBN 978-80-7315-185-0
- KALLAWAS, Angelika. *Syndrom vyhoření v práci a v osobním životě*. Praha. Portál. 2007. ISBN: 80-7367-299-5
- KLUSÁČKOVÁ, Markéta. *Předmanželská příprava jako příklad celoživotního učení*. Bakalářská práce. Brno. 2006. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta.
- KOCOURKOVÁ, Jiřina, KUČERA, Milan a kol. *Propopulační politika ano či ne*. Praha. Ekonomika. 2002. ISSN 1213-3299
- KOUBEK, J. Populační politika Československé republiky v letech 1945-1980. *Demografie*. Praha. ČSÚ. 1981. 23 (1). Str. 32–50. ISSN 0011-8265
- KUČERA, Milan. *Populace České republiky 1918-1991*. Praha: Česká demografická společnost. 1994. ISBN 80-901674-7-0
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Praha. Tauris. 2001. ISBN 80-211-0372-8
- MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Praha. Sociologické nakladatelství, 2006. ISBN 80-86429-584-X
- PROSSOVÁ, Jitka. *Mateřská centra – sociální význam pro rodiny*. Bakalářská práce. Hradec Králové. 2014. Pedagogická fakulta. Univerzita Hradec Králové.

RABUŠICOVÁ, M., RABUŠIC, L. *Učíme se po celý život? O vzdělávání dospělých v České republice*. Brno. Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4779-2.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha. Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-3006-6

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha. Portál. 2014. ISBN: 978-80-262-0644-6

TRÖSTER, Petr a kol. *Právo sociálního zabezpečení*. 6.vydání. Praha. C.H.Beck. 2013. ISBN: 978-80-7400-473-5

Vzdělávání dospělých. Praha: Akademie Jana Amose Komenského, 1997.

Internetové zdroje

ANDROMEDIA. Formální vzdělávání. *Andragogický slovník*. [online]. Praha. AIVD ČR. 2018 [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/formalni-vzdelavani>

BECK ONLINE. Sbírky zákonů. *Beck-online* [online]. Praha. C.H.Beck. 2017 [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-ocument.seam?documentId=onrf6mjzgi2f6mrsgewtcna>

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Peněžitá pomoc v mateřství. ČSSZ. [online]. Praha. ČSSZ. 12-2017. [cit.2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/penezita-pomoc-v-materstvi.htm>

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Rodičovský příspěvek. ČSSZ. [online]. Praha. ČSSZ. 12-2017. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/casopis-narodni-pojisteni/archiv-vydanych-cisel/clanky/2014-10-rodicovsky-prispevek.htm>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Informální učení . *Portál ČSÚ*. [online]. Praha. ČSÚ. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20561193/331313a05.pdf/195efc96-f9f2-49e3-8849-1429e83cd826?version=1.0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Průměrný věk žen při narození dítěte v letech 1950-2016. *Portál ČSÚ*. [online]. Praha. ČSÚ. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerny-vek-zen-pri-narozeni-ditete-v-letech-1950-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Vybrané údaje o sociálním zabezpečení 2014. *Portál ČSÚ*. [online]. Praha. ČSÚ. 2017-11-11. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2014>

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE DÉČKO. Kroužky. *Oficiální webové stránky*. [online]. Rychnov nad Kněžnou. DDM Děčko. 2017. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://deckoviny.cz/krouzky>

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE DOBRUŠKA. Kroužky. *Oficiální webové stránky*. [online]. Dobruška. DDM Dobruška. 2017. [cit.2018-03-20]. Dostupné z:
<http://ddm.mestodobruska.cz/krouzky.html>

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE KOSTELEK NAD ORLICÍ. Kroužky. *Oficiální webové stránky*. [online]. Kostelec nad Orlicí. DDM Kostelec nad Orlicí. 2018-03-05. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.ddmkostelec.cz/krouzky>

ELEKTRONICKÁ PLATFORMA PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V EVROPĚ. Rozvoj vzdělávání žen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. *Oficiální webové stránky*. [online]. Praha. EPALA. 2018-03-06. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné z <https://ec.europa.eu/epale/cs/resource-centre/content/rozvoj-vzdelavani-zen-v-cechach-na-morave-ve-slezsku>

IKSP. Specifické aspekty zneužívání drog u žen. *Institut pro kriminologii a sociální prevenci*. [online]. Praha. 2018-03-01. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné z:<http://www.ok.cz/iksp/docs/267.pdf>

JAZYKOVÁ ŠKOLA OKO. Nabídka kurzů pro dospělé. *Oficiální webové stránky*. [online]. Rychnov nad Kněžnou. Jazyková škola Oko. 2017 [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://oko-centrum.cz/dospeli-uvod/>

KRÁLOVÁ, ŽANETA. *Pedagogické principy J.A.Komenského a jejich uplatňování v praxi* [online]. Pardubice. Univerzita Pardubice. 2014 [cit.2018-03-20]. Dostupné z: http://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/59016/KralovaZ_Pedagogicke_principy_KR_2014.pdf?sequence=1

LINGVA. Nabídka kurzů v Rychnově nad Kněžnou. *Oficiální webové stránky*. [online]. Hradec Králové. Lingva. 2017. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://www.lingva.cz/jazykova-skola-rychnov.php>

MATEŘSKÉ CENTRUM CVRČEK Z.S. Doprovodné programy. *Oficiální webové stránky*. [online]. Kostelec nad Orlicí, MC Cvrček. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: www.cvrcek.org

MATEŘSKÉ CENTRUM VAMBERECKÝ DRÁČEK Z.S. Angličtina nejen pro maminky. *Oficiální webové stránky*. [online]. Vamberk. MC Vamberecký Dráček. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://mcdracek.webnode.cz/products/anglictina-nejen-pro-maminky/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Národní koncepce podpory rodin s dětmi. *Portál MPSV*. [online]. Praha. MPSV ČR. 2018-01-01. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/7958/Narodni_koncepce_podpory_rodin_s_detmi.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Dotační programy. *Portál MPSV*. [online]. Praha. MPSV ČR. 2018-01-01. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/org/dotpr>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Počet příjemců rodičovského příspěvku podle pohlaví. *Portál MPSV ČR* [online]. Praha. MPSV ČR., 2018. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10543>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Rodičovský příspěvek. *Portál MPSV*. [online]. Praha. MPSV ČR. 2018-01-01. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/rodicovsky_prisp

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Týden vzdělávání dospělých. *Portál MPSV*. [online]. Praha. MPSV ČR. 2018-01-01. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/informace_z_useku_up/tyden_vzdelavani_dospelych/prilohy/program_rychnov_2017.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Úřady práce. *Portál MPSV*. [online]. Praha. MPSV ČR. 2018-01-01. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/hkk/kop/rychnov_nad_kneznou/kontakty

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. Strategie celoživotního učení ČR. *Portál MŠMT*. [online]. Praha. MŠMT ČR. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. *Portál MŠMT*. [online]. Praha. MŠMT ČR. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. Vysoké školství. *Portál MŠMT*. [online]. Praha. MŠMT ČR. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/et-2020>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR. Mezinárodní konference UNESCO o vzdělávání dospělých. *Portál MŠMT*. [online]. Praha. MŠMT ČR. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/mezinarodni-konference-unesco-o-vzdelavani-dospelych>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Identifikace zásadních problémů v oblasti sociálního vyloučení. *Portál MVČR*. [online]. Praha. MV ČR. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/identifikace-zasadnich-problemu-pdf.aspx>

MODRÝ DŮM. Nabídka programů. *Oficiální webové stránky*. [online]. Kostelecké Horky. Inexsda. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.inexsda.kosteleckehorky.cz/nabidka-programu.html>

Národní muzeum. *Americký klub dam a česká společnost 19.století*. [online]. Praha. Národní muzeum. 2012. [cit.20017-10-11].

Dostupné z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/americky-klub-dam-a-ceska-spolecnost-19-stoleti>

NÁRODNÍ ÚSTAV VZDĚLÁVÁNÍ, Analýzy trhu práce. *Oficiální webové stránky*. [online]. Praha. NÚV. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/cinnosti/analyzy-trhu-prace-rozvoj-kvalifikaci-dalsiho-vzdelavani/neformalni-vzdelavani>

NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND. Memorandum. *Oficiální webové stránky*. [online]. Praha. NVF. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>

OBCHODNÍ AKADEMIE KOSTELEC NAD ORLICÍ. Kurzy a certifikáty. *Oficiální webové stránky*. [online]. Kostelec nad Orlicí. OA TGM. 2018. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.oakostelec.cz/verejnost/kurzy-a-certifikaty/>

SDRUŽENÍ CEPAC – MORAVA. Dítě rozhodně není překážkou. *Oficiální stránky projektu*. [online]. Olomouc. Sdružení Cepac. 2016. [cit.2018-03-20]. Dostupné z: <http://dite.dev.cepac.cz/>

STATISTIKA A MY. Absolventi vysokých škol očima genderu. *Měsíčník statistického úřadu*. [online]. Praha. Statistika a my. 2018. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2016/03/absolventi-vysokych-skol-ocima-genderu/>

ŠTRBÁŇOVÁ, Soňa. *Ženy ve vědě v letech 1840-1989*. [online]. Věda.cz . [cit.2018- 03- 18]. Dostupné na vzdělávání dospělých

UNESCO. Education. *Oficiální webové stránky*. [online]. UNESCO. 2018. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné z: http://www.unesco.org/education/pdf/15_60.pdf
ÚSTAV JAZYKOVÉ A ODBORNÉ PŘÍPRVY. Kurzy. *Oficiální webové stránky*. [online]. Praha. ÚJOP UK. 2018. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné z: <http://ujop.cuni.cz/kurzy/>

VYPLŇ TO.CZ. Vzdělávání rodičů na MD. *Vyplnto.cz*. [online]. Praha. Demčák, M. 2018. [cit.2018- 03- 18]. Dostupné <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/vzdelavani-rodicu-na-md/>

VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA. Certifikace a kurzy. *Oficiální webové stránky*. [online]. Rychnov nad Kněžnou. VOŠRK. 2018-03-13. [cit.2018-03-20]. Dostupné <http://www.vosrk.cz/uchazec/rekvalifikace-a-kurzy>

Seznam grafů

- Graf č.1: Věk respondentek
- Graf č.2: Počet dětí
- Graf č.3: Počet mateřských/rodičovských dovolených
- Graf č.4: Délka doby strávené na mateřské/rodičovské dovolené
- Graf č.5: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentek
- Graf č.6: Zaměstnání před mateřskou/rodičovskou dovolenou
- Graf č.7: Vzdělávala jste se na své poslední mateřské/rodičovské dovolené?
- Graf č.8: Jaká byla motivace žen ke vzdělávání?
- Graf č.9: Hlavní důvody, proč se ženy na mateřské/rodičovské dovolené nevzdělávaly
- Graf č.10: Druhy vzdělávacích aktivit
- Graf č.11: Pořadatel vzdělávacích aktivit
- Graf č.12: Cena, jakou platily ženy za vzdělávací aktivity na mateřské/rodičovské dovolené
- Graf č.13: Hlavní problémy, se kterými se ženy při svých vzdělávacích aktivitách na mateřské/rodičovské dovolené potýkaly
- Graf č.14: Braly ženy na své vzdělávací aktivity své dítě s sebou?
- Graf č.15: Pokud ženy nemohly mít dítě na vzdělávací aktivity při mateřské/rodičovské dovolené s sebou, kdo ho hlídal?
- Graf č.16: Pokud by ženy byly opět na mateřské/rodičovské dovolené, vzdělávaly by se?
- Graf č.17: Spokojenost s nabídkou vzdělávacích aktivit pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené v okrese Rychnov nad Kněžnou
- Graf č.18: Druhy vzdělávání

Seznam příloh

Příloha A Vzor dotazníku

Příloha B Program Mateřského centra Cvrček na listopad 2017

Příloha A

Vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené

Vážená respondentko,

Dostává se vám do ruky dotazník výzkumného šetření k mé bakalářské práci na téma „Vzdělávání žen na mateřské nebo rodičovské dovolené“, kterou píšu v rámci svého studia na Univerzitě Hradec Králové, obor Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii. Budu vám velice vděčná za jeho vyplnění a za váš názor na vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené v našem regionu. Dotazník je, samozřejmě, anonymní.

Děkuji velice za váš čas!

Andrea Kocourková

V Kostelci nad Orlicí, červen 2017

1) Jaký je váš věk?

Do 25 let

25-30 let

30-35 let

35-40 let

40-45 let

45 a více

2) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Základní

Vyučena

Střední s maturitou

Vyšší odborné

Vysokoškolské typu Bc.

Vysokoškolské typu Ing., Mgr., MUDr.,...

3) Kolik máte dětí?

1

2

3

4

5 a více

4) Kolikrát jste byla na mateřské/rodičovské dovolené? Prosím, uveďte (v případě, že vám mateřské/rodičovské dovolené plynule navazovaly, počítejte je dohromady jak jednu):

1x

2x

3x

4x

5x a více

5) Kolik let jste dohromady strávila na mateřské/rodičovské dovolené? Prosím, uveďte:

6) Ve kterém roce vám skončila poslední mateřská/rodičovská dovolená? Prosím, uveďte:

7) Před nástupem na první mateřskou/rodičovskou dovolenou jste byla ekonomicky aktivní jako:

Student

Státní zaměstnanec

Zaměstnanec ve zdravotnictví nebo ve školství

Zaměstnanec v soukromé firmě do 25 zaměstnanců

Zaměstnanec v soukromé firmě nad 25 zaměstnanců

OSVČ

Nezaměstnaná

Žena v domácnosti

Invalidní důchodce

Jiné:

8) Po ukončení poslední mateřské/rodičovské dovolené jste byla/jste ekonomicky aktivní jako:

Student

Státní zaměstnanec

Zaměstnanec ve zdravotnictví nebo ve školství

Zaměstnanec v soukromé firmě do 25 zaměstnanců

Zaměstnanec v soukromé firmě nad 25 zaměstnanců

OSVČ

Nezaměstnaná

Žena v domácnosti

Invalidní důchodce

Jiné:

9) Vzdělávala jste se nějakým způsobem na své poslední mateřské/rodičovské dovolené?

Ano x ne

10) Pokud ne, proč? (Poté, prosím, pokračujte na otázku č.19)

Neměla jsem potřebu

Nepovažuji to za důležité

Nezbýval mi žádný čas

Neměla jsem hlídání na dítě

Neměla jsem na to finance

Jiný důvod, prosím napište:

11) Pokud ano, jaká byla vaše motivace ke vzdělávání? (můžete vybrat více možností)

Smysluplné vyplnění volného času

Zvýšení rodičovských kompetencí

Doplnění vzdělání (maturita, VŠ apod.)

Neztratit kontakt s oborem, ve kterém jsem před MD pracovala

Rekvalifikace za účelem změny zaměstnání

Něco jiného, prosím, uveďte:

12) Jaké druhy vzdělávání jste absolvovala? (můžete vybrat více možností)

Dálkové studium SŠ

Dálkové studium DiS

Dálkové studium VŠ

MBA apod.

Rekvalifikační kurz

Jazykový kurz

Jednorázové přednášky, semináře atd. o výchově, rodinných vztazích, zdravém životním stylu, práci na PC apod.

Pravidelné cykly přednášek, seminářů atd. o výchově, rodinných vztazích, zdravém životním stylu, práci na PC apod.

Jednorázové rukodělné kurzy a workshopy (Keramika, výtvarné techniky, pletení,...)

Pravidelné kurzy a workshopy (Keramika, výtvarné techniky, pletení,...)

Něco jiného, prosím, uveďte:

13) Kdo byl pořadatelem vašeho vzdělávání? (můžete vybrat více možností)

Škola (VŠ, SŠ, SOU,...)

DDM

Úřad práce

Mateřské centrum
Jiná nezisková organizace, jaká?

Komerční organizace (jazyková škola, soukromá škola,...) Jaká?

14) Za vaše vzdělávání jste platila?

Bylo zadarmo
Do 100,-Kč měsíčně
Do 500,-Kč měsíčně
Nad 500,-Kč měsíčně
Nad 1000,-Kč měsíčně

15) Na své vzdělávací aktivity jste brala dítě s sebou?

Vždycky
Většinou
Občas
Nikdy

16) Pokud jste se účastnila nějakého vzdělávání bez možnosti mít s sebou dítě, kdo ho v té době obvykle hlídal?

(Zaškrtněte max.3 možnosti)

Partner
Prarodiče dítěte
Starší sourozenec dítěte
Placené individuální hlídání
Jesle, malá dětská skupina apod.
Někdo jiný, uveďte, prosím, kdo:

17) S jakými největšími problémy jste se při svém vzděláváním potýkala?

(Zaškrtněte max.3 možnosti)

Nedostatek financí
Nedostatek času
Nemožnost mít s sebou dítě
Malá podpora partnera
Problémy s hlídáním dítěte
Jiné, prosím, uveďte:

18) Využila jste někde vaše nabyté vědomosti a zkušenosti ze vzdělávání na mateřské/rodičovské dovolené?

Ne

Ano, prosím, uveďte jak:

19) Pokud byste byla opět na mateřské /rodičovské dovolené, vzdělávala byste se?

Určitě ano

Spíše ano

Nevím

Spíše ne

Určitě ne

20) Pokud ano, jak? (můžete vybrat více možností)

Dálkové studium SŠ

Dálkové studium DiS

Dálkové studium VŠ

MBA apod.

Rekvalifikační kurz

Jazykový kurz

Jednorázové přednášky, semináře atd. o výchově, rodinných vztazích, zdravém životním stylu, práci na PC apod.

Pravidelné cykly přednášek, seminářů atd. o výchově, rodinných vztazích, zdravém životním stylu, práci na PC apod.

Jednorázové rukodělné kurzy a workshopy (Keramika, výtvarné techniky, pletení,...)

Pravidelné kurzy a workshopy (Keramika, výtvarné techniky, pletení,...)

21) Pokud ano, co by bylo vaší motivací? (můžete vybrat více možností)

Smysluplné vyplnění volného času

Zvýšení rodičovských kompetencí

Doplnění vzdělání (maturita, VŠ apod.)

Neztratit kontakt s oborem, ve kterém jsem před MD pracovala

Rekvalifikace za účelem změny zaměstnání

Něco jiného, prosím, uveďte:

22) Jak jste spokojena s nabídkou vzdělávání žen na mateřské/rodičovské dovolené v regionu Rychnov nad Kněžnou?

Velmi spokojena

Spíše spokojena

Nemám o nabídce přehled

Spíše nespokojena

Velmi nespokojena

23) Prostor pro Vaše případné připomínky a náměty:

Příloha B

Mateřské centrum Cvrček z.s.

Pravidelná otvírací doba:

Dopoledne: pondělí, středa, čtvrtek 9,00-12,00

Masáže kojenců a cvičení těhotných: čtvrtek odpoledne

(na tyto akce je potřeba se objednat na tel.: 603185498)

www.cvrcek.org , cvrcek@cvrcek.org, tel.:774-321-111

Mateřské centrum Cvrček – nejaktuálnější informace z našeho centra na Facebooku

Program doprovodných akcí na LISTOPAD:

St 1.11. PŘEDVÁNOČNÍ FOCENÍ S P.KMECOVOU(8,00-13,00) na tuto akci je potřeba si předem rezervovat termín

Čt 2.11. PŘEDPORODNÍ PŘÍPRAVA od 16,00 (lektorka I. Voráčková)

St 8.11 DĚTI A DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE od 16,30 (lektorka Mgr.H. Zakouřilová)

Čt 9.11. PŘEDPORODNÍ PŘÍPRAVA od 16,00 (lektorka Iva Voráčková)

Po 13.11. FINANČNÍ GRAMOTNOST III. (Jak na dluhové pasti-lektorka Bc. S. B. Kocourková)

St 15.11. EKONOMIKA DOMÁCNOSTI V. od 10,00 (VAŘENÍ V „POMALÉM“ HRNCI (lektorka Bc. V. Horáková)

Čt 16.11. PŘEDPORODNÍ PŘÍPRAVA od 16,00 (lektorka I. Voráčková)

Po 20.11. PÉČE O PLEŤ S LÍČENÍM od 10,00 (lektorka Bc. L. Macková)

St 22.11. VÝLET VLÁČKEM DO TONGA (sraz v 8,00 na vlak.zastávce KnO-město, návrat cca ve 14,00)

Čt 23.11. PŘEDPORODNÍ PŘÍPRAVA od 16,00 (lektorka I. Voráčková)

Po 27.11. ADVENTNÍ VĚNEC od 9,00

St 29.11. VÝLET DO MUZEA BETLÉMŮ A NÁVŠTĚVA RC DOMEČEK V TŘEBECHOVICÍCH (sraz v 8,00 na vlak.zastávce KnO-město, návrat cca ve 13,00)

Čt 30.11. (NE)ZDRAVÉ POTRAVINY od 10,00 (lektor Mgr.L. Sedlářová)

Čt 30.11. PŘEDPORODNÍ PŘÍPRAVA od 16,00 (lektorka I. Voráčková)